

ANUL AL ȘASELEA   Δ   IANUARIE—FEBRUARIE 1925

LAMURA

REVISTĂ DE CULTURĂ GENERALĂ

1-2

FUNDAȚIA CULTURALA PRINCIPELE CAROL

REVISTA LUNARĂ **LAMURA** DE CULTURA GENERALĂ

REDACTORI:

G. D. MUGUR și AP. D. CULEA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

STR. LATINA No. 10, BUCUREȘTI

ABONAMENTUL 90 LEI ANUAL (12 numere)

UN NUMĂR 8 LEI — UN NUMĂR DUBLU 16 LEI

PERIODICILE FUNDAȚIEI PRINCIPELE CAROL

GÂNDIREA

REVISTĂ LITERARĂ
ȘI ARTISTICĂ
CU ALESE REPRODUCERI
DE ARTĂ

Redactor: Cesar Petrescu
Abonamentul 300 Lei anual

CARTEA

VREMII

COLECȚIE ENCICLOPEDICĂ
ingrijită de

NICHIFOR CRAINIC

A L B I N A

CEA MAI BUNĂ REVISTĂ
PENTRU POPOR

Se recomandă tuturor bibliote-
cilor populare și școlare

Redactor: Apostol D. Culea

Abonamentul 80 lei anual

Pentru autorități 100 lei anual

BULETINUL

**CAMINELOR
CULTURALE**

SE TRIMITE GRATUIT MEM-
BRILOR CORESPONDENȚI AI
FUNDAȚIEI ȘI CĂMINELOR EI
CULTURALE

Cuprinde note și informații
cu privire la întreaga acti-
vitate a Fundației

70 APR 1971

LAMURA

REVISTĂ DE CULTURĂ GENERALĂ

Colecțiuni etnografice

de I. Simionescu

Prof. univ. Iași

E aproape vorbă banală, așa de cunoscută și adevărată ce e, că noi suntem un popor legat de pământ și natură. Strămoșii noștri au fost plugari ori oieri; cea mai mare parte din conducătorii culturali de azi, ne tragem tot din cei legați de câmp, pădure ori munte.

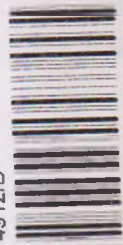
Industriile mari sunt în mâni străine; meșteșugurile mărunte tot mai mult în mâni străine se găsesc. Mare parte din cei care se ocupă cu aceste indeletniciri, nu fac parte din neamul nostru. Trecutul acestuia nu-i poate interesa. Cel mult, trăind împreună, pot influența asupra viitorului țării, ca stat în care-și duc viața prin cinstita lor purtare în muncă.

În preajma unirii mari, neamul nostru era fărâmițat. Cei din Basarabia, abia știau despre cei din Ardeal, iar cei din Maramureș numai prin legende să știau uniți cu cei din Moldova. Dușmanii neamului, stăpânitorii diferiți ai Banatului Bucovinei ori ai Basarabiei, au avut grijă să ne rupă sufletește unii de alții, să sape șanțuri adânci între noi.

Ori cât de îndelung despărțiți am rămas în decursul vremurilor, sufletul etnic, temeliea trăinicieii neamului, era aceeași. Aceleași poezii populare, în esența lor, se aud în Maramureș ca și în Bihor; aceleași credinți sunt păstrate pretutindeni, prin negura vremii. Totul arată aceeași fastă inițială foarte puțin schimbată de atingerea cu seminiții străine

Condițiunile politice însă azi sunt cu totul schimbate. Izolarea în care trăiau grupurile de români a dispărut.

4912/D

05
L18

hg 120

Pădureanul din ținutul Hunedoarei, ca și cei din țara Iașului, Hotinenii și Sorocenii Basarabiei, scăpând la mișcări și manifestațiuni mai libere, cu vremea vor scoate capul din găoace în care împrejurările i-au închis sufletește. Multe din obiceiurile străbune păstrate până acum neatinse, în casa fiecărui român, încetul cu încetul se vor altera. Și nu trebuie să se piardă fără urme. Cunoașterea lor se impune.

Păstrarea pentru veci a ceea ce constituie natura vieții neamului nostru, mărturia obârșiei lui, ca și a traiului de până acum, nu trebuie nici să zacă neștiute, după cum nu trebuie să se schimbe în totul. Manifestațiunile noastre culte, nu pot avea nici-o trăinicie, dacă nu sunt altoite pe ceea ce constituie tocmai valoarea adâncă a neamului.

Iată de ce măcar ceia ce este ușor de păstrat, trebuie ca cu toții să ne ostenim să păstrăm. În această privință învățătorii pot mult contribui. Să nu fie școală de sat care să nu aibă pe lângă ea, măcar o colecțiune cât de mică etnografică, relativ la satul în care funcționează.

Pentru aceasta nu e nevoie nici de mari cheltueli, nici de cine știe ce casnă deosebită. Elevii, interesați, pot fi agenți, cei mai buni de adunare a materialului. Un frumos exemplul îmbucurător tot odată, l'am găsit la Sighetul-Marmației, la școala normală de băieți de sub conducerea D-lui *D. Simion*.

În scurt timp, vre-o 2 ani, d-sa a adunat o colecțiune de cel mai mare preț, pentru etnografia locală. În ce ar consta muzeul etnografic sătesc? Să nu se sperie nimeni de pretențiunea cuvântului muzeu. Un dulap cu obiecte de preț, e un muzeu, ca și o clădire întreagă plină cu tot soiul de curiozități. Pentru sat, dulăpiorul are aceeași însemnătate ca și British Museum pentru lumea întreagă.

Un muzeu etnografic de sat ar cuprinde tot ce e legat de viața săteanului nostru, ca și de spiritul lui de invențiune, aplicat la nevoele vieții și asupra materialului prim avut la îndămână.

În acest sens colecțiunea etnografică se referă, în primul rând, la industria casnică a săteanului. Nu implică numai ce e scump, cum cred unii. O oală de lut încrustată sau chiar simplă, dar cu o formă anumită, este demnă de păstrat,

intrucât de ea se leagă o anumită întrebuințare. În gospodăria sătencei. Lingurile cioplite în lemn de plop, furca de tors chiar când nu are înflorituri, tilinca ciobanului, obiectele cele mai simple, sunt mai de preț, pentru că arată evoluția poporului nostru și cât de departe a ajuns în emanciparea lui de natură sub jugul căreia a trăit atâta vreme.

Un exemplu între altele numeroase. Azi nu se mai macină făina de cât la moară. Chiar morile de apă încep să se impuțineze, față de cele cu benzină. O rășniță de tindă, cum era odată mai la fiecare gospodar, e o bucată însemnată de muzeu, căci reprezintă un instrument odată comun, azi aproape uitat. Așa e și cu frâna de sfărâmat grăunțele. Face parte din industria primitivă a romanului. Și câte altele. În arta țesutului, tot soiul de suveici, de rășchitoare, făcute dintr'o creangă ori lemn cioplit, e pentru noi de o deosibită însemnatate, după cum însemnată e piatra cioplită a preistoricilor, păstrată cu sfințenie ori unde se găsește.

Toate aceste obiecte usuale odată, au luat drumul hambarului sau a podului, unde sunt asvârlite, ca netrebnice, față de surorile lor ieșite din industriile moderne. Un opaiț, la care mulți dintre cei mai în vârstă, începuseră a prinde buchelor, azi e înlocuit cu lampa cu gaz, dacă nu cu lampa cu acetilen. Aceste din urmă n'are preț muzeal, pe când opaițul poate ocupa un loc de cinste. Și așa mai departe.

La colecțiunea cea mai neînsemnată se cere însă o condiție esențială. Orice obiect, cât de mărunț, cât de „prost“, trebuie să fie numerotat: într'un caet ori condică; în dreptul numărului se scrie natura obiectului și de unde provine. E o elementară precauțiune. Cel ce a început muzeul nu e nemuritor, după cum se poate muta în alt sat. Truda lui ar fi apă în năsip, dacă nu va pune ordin în ce a adunat, pentru ca la ori ce întâmplare să se știe de rostul fiecărui obiect.

Importanța unor asemenea colecțiuni, regionale este covârșitoare. În primul rând se leagă trecutul de prezent și viitor. Ce am fost până mai cri, rămâne viu înaintea noastră. Iar dacă fiecare sat ar avea muzeașul lui, lesne s'ar putea crea și un muzeu regional, mai general, în capitala județului, așa cum este mai în toate părțile în Ardeal. Cu acest chip, oa-

menii de știință, specialiști, ar putea găsi la îndămână material bogat pentru studiu, din care se poate trage învățăminte chiar și asupra originii noastre ori a primelor zile din viața poporului nostru, necuprinse nici măcar în cronicele bătrâne. Din cunoașterea motivelor desemnate pe ouă, pe oale, pe furci ori pe cusături, se poate ajunge la crearea unui stil românesc în industriile mari ale mobilelor, ori olăritului scump, etc.

Fiecare popor încearcă a scoate din viața proprie ce e original, ce e propriu, pentru a da nota deosebitoare în industrii ca și în manifestațiuni culturale. Pentru aceasta trebuie cunoscută pe deplin viața poporului. Exemplul: trebuie de luat dela alte neamuri. Ungurii bună oară, și-au pus toată străduința și-au scos o carte în mai multe volume intitulată «A magyar nép művészete», care e icoana completă a poporului ungar din satele Ardealului. E o publicație frumoasă, cu stampe colorate, cu desemnuri numeroase care se referă la chipul de clădit casele, la motivele de împodobit bisericile, la toate ce e legat de viața gospodarului și gospodinei maghiare. Această prețioasă carte se bizue mult pe materialul adunat în fiecare colț de țară, îngrămadit care în muzeul statului, care în cel al județului sau în marele muzeu etnografic din Buda-Pesta. Prin asemenea publicațiuni străinătatea vorbește de o artă populară ungurească, deși alătura de satul unguresc trăiesc românii cu o artă dacă nu superioară prin simplitatea îmbinărilor de forme în culori, de sigur nu mai prejos de a celor dintâi. În cartea pomenită, nu se cuprinde, însă nici cel mai slab semn de viață a românilor, ca și când nici n'ar exista. Avem datoria să împlinim aceste lipsuri. Iar la rezultatul final poate contribui modest fiecare învățător în satul lui, strângând, cu ajutorul dracilor de copii, tot ce se referă la viața satului.

Ar fi o ocazie pentru unii învățători, să pășească pe calea cercetării cât de modeste. E atâta sarăcie, la noi, de cercetări asupra vieții țaranului nostru, în cât descrierea celor mai obișnuite manifestări ale lui, are însemnătate. Dacă în școală învățătorul mânuia, ceva-ceva, creionul își poate face cum ar trebui să fie deprinși în școala normală. — schiță

simplă asupra modului cum încheie săteanul casa, cum împodobeste coama casei, chiar cum leagă cu gânzuri leăturile din gard, ori poarta de ușori, încă ar fi o contribuție deosebită la cunoașterea obiectelor săteanului nostru.

Din puțin ajungem să se facă mult, iar picătura cât de mică aduce umplerea lacului. Lucrările modeste ale celor mulți, ar servi de temelie la lucrări întregitoare, la încheeri generale, așa cum e calea în toate cercetările științifice.

În monotonia traiului dela sate, învățătorul poate să-și croiască un drum de cercetări, care să-l pasioneze și să-l abată de la alte cheltueli de energie, de pe urma cărora rămâne scrum, împrăștiat de vânt.

Adunând măcar puține din obiectele necesare vieții săteanului, opera imaginației lui cât și a puterii de creare, învățătorul va aduce un însemnat prinos de cinstire anonimilor făuritori ai specificului nostru etnic.

Adevărurile descoperite de inteligență rămân sterile. Numai inima e capabilă să fecundeze visurile. Inima dăruiește viață la tot ceace iubește. Cu ajutorul sentimentului se sădește în lume sămânța binelui. Judecata nu are atâta putere. Ca să servești pe oameni trebuie să te lepezi de orice judecată, ca un bagaj care te încercă, trebuie numai să te înalți pe aripile entuziasmului. Dacă stai să judeci cu mintea, îți se taie orice avânt.

Anatole France

Știința Vie ¹⁾

de I. Nisipeanu

Cum am mai afirmat odată, tot în paginile „Lamurii” învățământul științific e cu totul neglijat azi în școala primară. Și cum cele mai multe din temele, pe cari le cuprinde programa analitică a acestui învățământ, sunt din domeniile vieții organice, *domeniile cele mai interesante de cunoscut*, se nșelege lesne ce efect lasă în sufletul copiilor tratarea lor neinsuflețită, incoloră, moartă.

În școala primară, azi, viața e sfârtecată, chinuită, închircită, disecată *în chip pur verbal*. Din toate părțile și prin toate procedeele utilizate în acest învățământ, se aruncă asupra domeniilor vieții umbră și răceală. Dar, după cum viața însăși, pe care o studiază copiii, nu se poate desvoltă decât în lumină și căldură, tot așa și în sufletul copiilor interesul pentru știința vieții nu poate crește viu și puternic, cald și comunicativ, decât tot la razele căldurii și luminii. În atmosfera de căldură și lumină trebuie deci să prezentăm copiilor temele științifice dacă vrem să creem în ei *singurul rezort* al interesului științific, și acesta e *gustul de observație*.

De câte ori am atacat problema metodologică a științei, în școala primară, am apăsăat cu toată greutatea asupra acestui principiu *dinamic*. Am susținut mereu, și nu mă voi odihni deloc în a o susține într'una, că baza învățământului științific e gustul de observație. De sigur, scopul formal cel mai înalt al acestui învățământ e formarea spiritului de observație, educația simțurilor și a atenției, unelte fără de cari știința n'ar fi ajuns în stadiul în care se găsește azi. Dar nu observi bine, amănunțit și intim; nu pătrunzi adâncul fenomenelor ce observi, dacă nu te mână la această observație un interes cald, aș zice pătimaș; dacă nu te susține în tot timpul observației, o curiozitate vie și crescândă; dacă nu iei față de faptele, ce-ți propui să observi, și o *atitudine estetică*. Să știi să guști, în cel mai uscat fir de iarbă, în cea mai respingătoare — în aparență — gănganie, scânteia de frumos, pe care degetul divin a pus-o în orice făptură, iată, după părerea mea, *primum movens* al spiritului științific.

Și e neîndoios că din atitudinea aceasta *întâi estetică* a oamenilor de știință, față de fenomenele ce le-au atras atenția, s'a născut și a crescut viguroasă știința. Și va trăi, cât timp va trăi, și-și va mări mereu patrimoniul prin cuceriri noi, numai și numai cât timp spiritul de observație va fi nutrit de gustul de observație, cât timp știința își va aliă indisolubil tendința de contemplare estetică a lumii înconjurătoare. Departe de a se contrazice și a se exclude aceste două atitudini, atitu-

1) Fragment dintr'o *Metodologie a științii în spiritul școlii active*.

dinea estetică și atitudinea științifică în fața vieții, ele se 'nsoțesc și se 'ntrepătrund atât de intim, încât nu pot trăi una fără alta. Orice om de știință e și un contemplator estetic al fenomenelor din domeniul științei lui. Dar și orice artist al vieții e, poate fără s'o știe, dar e, un promotor, un ațățător, un stimulator al spiritului științific, numai prin faptul că, știind și putând naște în sufletul nostru emoția estetică caldă, adânc pătrunzătoare în inimile noastre, față de toate manifestările vieții, ne ânină sufletul de acestea și ne învață să le privim cu alți ochi, printr'o prismă multiplu și viu colorantă.

Aș vrea să ilustrez imediat această susținere categorică cu un exemplu din literatura noastră. Nu contribue, oare, la dezvoltarea gustului de știință și, deci, la dezvoltarea spiritului științific însuși, nespus mai mult un frumos pastel al lui V. Alexandri, decât o explicație uscată, searbădă și incoloră, ca aceasta :

„Arătura e lucrarea cea mai de căpetenie. Ea se face cu *plugul*.

Prin arătură pământul se mărunțează și se afânează, pentru ca apa, aerul și rădăcinile plantelor să străbată cu înlesnire în el ?”

Desigur, mult mai mult faci *pentru știință însăși*, stimulând gustul de observație în copii, dacă, în locul descrierii abstracte și banale de mai sus, le dai frumescu tablou al lui Alexandri din *Plugurile* :

„Noroc bun !”... Pe câmpul neted ies Românii cu-a lor pluguri
Boi plăvani, în câte șase, trag, se opintesc în juguri ;
Brațul gol apasă 'n coarne, fierul taie brazde lungi,
Ce se 'nșiră 'n bătătură ca lucioase, negre dungi.

Știu că sunt unii cari spun : poezia e poezie, știința e știință. Nu, putem nutri pe copii numai cu poezie : trebuie să le dăm și știința rece, precisă, disciplinatoare. Poezia, singură, îi predispune la reverie, la sensiblerie și aceasta moleşește voințele și caracterele. Deci, susțin aceștia, e revce să le dai copiilor despre arătură, și descrieri precise științifice :

„Arătura e lucrarea cea mai de căpetenie. Ea se face cu *plugul* !”

Dar copiii deia fără au văzut de atâtea ori arătura, și au participat la ea de atâtea ori, împingând la coarnele plugului, încât știința asta, precisă, exactă, o au ei mai bine, *căci au trăit-o*, decât o are chiar cartea savantă, cu știința ei precisă, disciplinatoare. Iar pentru copiii de la oraș cari poate n'au văzut niciodată arătura, această știință precisă, rece, disciplinatoare, e numai o colecție de formule verbale, fără bază adânc și intens intuitivă, și disciplina sufletească a formulelor pure e pur scolasticism. Oh ! cât scolasticism pur mai trăește și azi în școală ! Prefer infinit poezia, acestui scolasticism amorțitor de suflete. N'am nevoie, însă, ca învățător, să le dau copiilor numai poezie. Am la înde-

mără și încă *din belșug mare, și știința poetică*. Și cu ea dai, *deodată*, în sufletului copiilor, și știință și poezie, adică și disciplină sufletească și căldură estetică. Ce strică, dacă le pot da pe amândouă odată, fără să păgubesc pe niciuna?

Strică, însă, mai ales în școala primară, când interesul realist se împletește în mod armonios cu cel subiectiv-imaginativ (vezi *Didactica*), să păgubești gustul estetic al copiilor, poezia naturii din sufletul lor, printr-o descriere pur uscată și incoloră, ca aceasta :

„In pădurile de la deal și la munte crește și fagul. El nu trăește atât de mult, însă crește și el gros, înălțându-se peste ceilalți copaci, etc.”

Ai făcut mult mai mult pentru știință, însă, și totodată le dai și cea mai proaspătă, și cea mai fragedă, și cea mai colorată, și cea mai înduioșătoare poezie, dacă le istorisești copiilor—*natural cu unele adaptări potrivite judecății lor estetice și aparatului lor apercptiv*— viața fagului, așa cum e ea zugrăvită de D-nul S. Mehedinți în *Oameni de la Munte* (Soveja) :

„Cum răsărise acolo, Dumnezeu știe. Dar și mai mare minune fusese creșterea lui în prund departe de adăpostul pădurii. Dacă norocul nu l-ar fi slujit să răsară lângă un măracine, de bună seamă că ar fi fost strivit din ziua când cele dintâi două frunzulițe s'au deschis spre lumina Cerului, ca doi ochișori verzi”.

Iată, deci, zugrăvită viața *unui* fag anumit, o viață *concretă, particulară* — și nu există alta — ; și povestea îl ia de la nașterea lui, și-i zugrăvește începutul vieții în legătură strânsă cu mediul ambiant. E o întregă biologie în povestea nașterii acesteia sub protecția măracinelui.

„Atâta i-a fost greu : până s'a sburat deasupra nevoilor. Idată, trunchiul a început a se împuternici și a trimete ramuri înlături, cum e felul fagului, iubitor de lumină și de lărgime.

Dar încercarea aceasta n'a fost lipsită de primejdii și chiar de jertfe.

Păducelul rămăsese acum un pitic, nu-l mai putea apăra. Iar ramurile cari se întindeau înlături peste capul măracinelui, au fost prinse de limba aspră a boilor și rupte fără milă. Așa că fagul, cași toate făpturile apăsate de neazuri, s'a închis în sine : înloc să crească neted ca tovarășii săi de codru, ale căror trunchiuri se ridică chiar de la pământ drepte ca făcliile, a crescut noduros și plin de cioturi.

Însă și răul e câteodată spre bine. Căci de-ar fi fost oblu, ochii lemnarilor s'ar fi oprit numai decât asupra lui. Lețuri, răslogi, căpriori, obezi, tălpi de sanie... ce nu faci dintr'un fag slodun ! Pe când dintr'un ciortac, ce s'alegi ?

Așa că, după trecere de mulți-mulți ani, deasupra tulpinei butucoase, au început a se ridica în văzduh ramuri drepte și mari, iubitoare de slavă și înălțime, ca ale tuturor fagilor bătrâni, în al căror vârf se odihnesc șoimii și vulturii cerului”.

Nu e nevoie de multe comentarii, de multă teoretizare, pentru ca cititorii să simtă, că fagul e înfățișat aci într’adevăr în atmosferă foarte simpatcă, foarte atrăgătoare, de lumină colorată și căldură. Nu e nespus mai interesant, incomparabil mai firesc să le dai copiilor cunoștințele generale asupra foloaselor fagului sub forma în care ele se dau în această minunată povestire?

„Lețuri, răslogi, căpriori, obezi, tălpi de sanie,... ce nu faci dintr’un fag slodun!”

Azi școlarii sunt chinuți cu întrebări peste întrebări: Ce foloase ne aduce fagul? Ce se face din fag? Și după un lanț de întrebări de acestea pedante și banale, se stoarce o formulă, care se repetă până la saturație:

Generalizare: Fagul e folositor.

Amănuntul poetic, cu șoimii și vulturii cerului ce se odihnesc în vârfurile fagilor bătrâni, nu e totodată și profund științific? Așa trăește fagul, asta-i viața lui, cu șoimi și vulturi în creștet, cu necazurile lui:

„Câteodată cădeau din poala norilor săgeți zănatece, care îngrozeau și pietrile prefăcându-le în mii de fărâme. Câteva ramuri căzuseră țândărite la pământ. Dar de ce e o ramură-două la un fag cât lumea? Și-apoi furtuna nu-i în toate zilele”.

. . . . .

„Mai supărător eră vântul — în deosebi cel dinspre apus. Pe vârful Făcăului, nu se pomenea nici urmă de copac; până și enuperii se făcuseră una cu pământul, atât de nemilostiv îi buchisește năprasnicul vânt de la munte.

Dar cine se luptă de mic cu nevoile, crește vânjos. Vânjos crescuse și fagul din prund rămânând pururi biruitor asupra tuturor vijeliilor...;

și cu bucuriile lui:

„Care nu i-a fost însă mirarea și bucuria când, în primăvară, s’a pomenit într’o bună zi cu larma unei gârle limpezi, iar pe la înfloritul cireșilor cu un scoc sub răpa vecină și o roată mare vărsând apa din cupă în cupă și împroșcând cu spumă grindeiul și toată împrejurimea.

Moara era gata.

Să te ții acu : larmă și voce bună, și chiote care clătinau tot văzduhul. Noapte și zi, carele nu mai conteneau, scârțîind pe drumul către moară”.

Iată viața, viața în împletitura ei de fier cu toate împrejurările în care se desvoltă.

Și această viață continuă, se desvoltă, și e martoră atâtor întâmplări din viața înconjurătoare, și a semenilor ei din pădure și a oamenilor, și e născătoare de alte vieți — „căci din jirul lui eșise pe coasta dealului un pâlcc întreg de fagi, — începutul unui codru”; și povestea ne duce până la moartea ei, zugrăvită nespus de înduioșător.

„Fala lui de odinioară se risipise însă ca un fum. Turturelele care la apusul soarelui sburau din creangă în creangă spre vârful luminat până târziu de razele soarelui, s’au reslețit, căutând adăpost în tufele de lozie ale prundului. Vulturii care păstrasera obiceiul de a se odihni în slava ramurilor lui, ca în vremea când păsăretul umplea curtea morii, îl ocolesc și ei pe departe. Iar corbii, înțelepții neamului sburător din codri, când au văzut isprava apelor și isprava și mai vinovată a oamenilor, au croncânit de groază... Părea că sfârșitul e aproape.

Și totuși ar fi dăinuit, poate, încă mult. După ce trăise o viață întreagă în picioare, sihastrul cel gârbovit nădăjduia să trăiască acuma altă viață îngenunchiat la pământ, căci o parte din rădăcini rămăsese nsmintite la locul lor... Dar într’o zi de toamnă, niște copii care păzeau caprele, s’au oprit lângă scorbura în care fuiera vântul, au umplut-o cu crengi uscate și i-a dat foc.

Din iasca pufoasă a trunchiului pe jumătate puhav, s’a ridicat un fir subțirel de fum, ca-tămăia din ciobul lăsat deasupra unui mormânt... Și cum vântul începuse a se întezi, hora copiilor care stau cu mâinile întinse spre căldură, s’a lărgit, căci fiacăra, ca un balaur cu multelimb, se porni a linge trunchiul tot mai departe, până ce vâlvătaia i-a cuprins toate ramurile.

A doua zi, cioarele simțind a vreme rea, se vârtejau în stoluri deasupra văii. Când au sosit în prund au văzut numai o grămadă de cărbuni, peste care zăpada se așeză lin, ca giulgiul pe fața urui cus de pe lume”.

E *umanizare*, cea mai frumoasă umanizare a fagului în povestea asta. A mai compară efectul, pe care ea îl poate naște în sufletul copiilor (natural, cu oarecari adaptări în sensul esteticeii copilărești), cu efectul descrierilor uscate ce furnică azi prin cărțile copiilor, e a compară un diamant cu un ciob de sticlă murdară și opacă.

Din dorința de a pune învățătorilor la îndemână un material mai interesant pentru predarea învățământului științific în școala primară,

am tradus și adaptat o serie de povestiri științifice, pe cari le-am publicat sub titlul : *Știința pentru copii*. Printre altele, am tradus bucata *Ghinda*, de H. Scharrelmann. Ca și d-l Mehedinți în minunata povestire a fagului, Scharrelmann ne dă în Ghinda o admirabilă narațiune a vieții unui stejar, narațiune, pe care am utilizat-o ani întregi în școala de aplicație, și al cărui efect asupra copiilor a fost totdeauna nespus de puternic. În ea se împletesc atâtea și atâtea cunoștințe, care se strecoară în sufletul copiilor în chip așa de îmbietor, prin razele de poezie ce-o însuflețesc, încât am pierdut pentru totdeauna gustul de a mai trata în școala de aplicație o temă ca aceasta astfel decât în chipul sugestiunilor lui Scharrelmann. Ca și în Fagul, al d-lui Mehedinți, ni se istorisește și în Ghinda viața particulară a unui stejar, de la nașterea și până la moartea lui, în țesut indisolubil cu complexitatea împrejurărilor în care ea se desfășoară :

„Numai sacul, sălbatic sfâșiat, rămăsese cu puțină ghindă în pădure.

Cele mai multe fuseseră ronțăite, iar restul fusese îngropat în pământul scormonit de picioarele porcilor sălbatici. Acestea zăceau acum în pământ, și veni iarna și cu ea, înghețul și zăpada.

Dar în primăvara viitoare, ghinda încolți și-și arată la soare niște frunzulițe delicate, plăpânde, lucioase și încrețite.

Dar le merse rău. Veneau pe acolo animale, și ele sfărâmară la pământ mulți stejerași mititei, alții fură zdrobiți de crăcile uscate ce se prăbușeau din pomi. Cei cari mai scăpară teferi, însă, crescură ceva mai înalți anul următor. Și pe urmă când sosi iar iarna, fu o iarnă nespusă de aspră și geroasă. Pentru multe plante plăpânde fu chiar prea aspră, și mulți din stejăruși numai dădură frunze de loc în primăvara următoare. Degeraseră peste iarnă. Câțiva, însă, puținii, crescură mai departe, dar în fiecare zi îi pândeă primejdia, să fie ronțăiți de iepurași, sau înăbușiți de burueni și de iarba cea înaltă ce acopereă pământul moțirlos al pădurei, sau să fie călcați și zdrobiți de oameni și de animalele cari alergau prin pădure.

Așa încât, în cele din urmă, nu mai rămase din stejarii cei tineri, cari fuseseră sămănași de cei doi porci sălbatici, decât unul singur. Și acesta crescă și crescă, și în 10 ani se făcū așa de mare, încât iepurii nu-i mai puteau face rău, cel mult ar fi putut să-i roază jos coaja, și atunci sigur că s'ar fi sfârșit și cu el.

Dar tânărul stejar fu scutit de toate primejdiile. În fiecare an îi creșteau frunze și ramuri noi, și trunchiul i se făcū din ce în ce mai gros.

Și câte și câte nu văzū și nu cunoscū el în pădure ! Se așezau păsărele prin ramurile lui și cântau și-și construiau cuiburi în ele. Șoareci de pădure se cățarau sus pe el. O veveriță locuia drept

lângă el într-un brad înalt, iepuri și cerbi și căprioare săreau și sburdau printre pomi. Văzû pe copiii din coliba din pădure crescând și ajungând puternici, și pe cei mari îmbătrânind și încovoindu-se. Auzeă cornul de vânătoare strigând și securile lovind în pomii cei groși. Văzû oameni războindu-se între ei și animale sălbatice murind. Vara auzeă rostogolindu-se pe sus tunetul înfiorător, și vedeă fulgerul spintecând cerul. Văzû pe stejarul cel mare trăsrit și încins de flăcări într'o furtună, și iarna auzeă ramurile și crăcile pârâind și trosnind sub povara zăpezii.

Trăi el așa mulți ani, și se făcû din ce în ce mai mare și mai puternic. Oamenii din colibă muriseră de mult, și cel din urmă plecase în lume, cine știe încot o!

În apropierea lui fură odată doborâți mulți pomi și din ei se făcură case noi, și mare parte din pădure fu prefăcută în câmp. Așa că stejarul rămase pe marginea unui drum care ducea în pădure.

Un sat întreg răsări acolo, unde înainte nu fusese decât pădure. Și case din ce în ce mai multe fură zidite. Și atunci satul se prefăcû într'un oraș.

Și primăvara și vara soseau mereu și, după ele, și toamna și iarna.

Treceă an după an. Stejarul creșcu mai departe și-și întinse ramurile din ce în ce mai departe în toate laturile, și făcea rod și el în fiecare an o mulțime de ghindă cafenie. Și veneau copiii din oraș și căutau sub umbra lui ghinda căzută jos.

Se 'ncingeau cântece și hori sub el, și multe serbări avură loc acolo, și petreceri de bălciu. Dar veniră și ani triști. Se stârni războiu peste țară, și săptămâni dealungul se dădură lupte și se auziră împușcături, și apoi într'o zi arse tot orașul.

După câțiva ani fu construit din nou, și case mai înalte, și turnuri mai solide se ridicară în aer.

Și apoi veni timpul, când în fiecare dimineață căruța poștală trecea pe la piciorul lui pe drum; dimineața plecă din oraș afară, și seara iar se întorceă.

Acum trunchiul stejarului se făcuse foarte gros. Câțiva oameni nu-l mai puteau cuprinde cu brațele, și anii treceau pentru el ca în vis.

Și apoi îi fu dat să mai vază o ultimă minune. Chiar lângă drum, pământul fusese înălțat și niște șine fură înșurupate pe traverse. Înaintea orașului se zidise o gară, și într'o zi șueră cel d'întâi tren și oamenii din oraș stăteau cot la cot în gara cea nouă, ca să vadă priveliștea minunată.

Intr'adevăr că era minunată!

Dar când veni iar iarna și cu ea și viscolul, două crăci sdravene

ale mândrului stejar, cari putreziseră, fură trântite la pământ de furtună.

Și putrezise și trunchiul, și veneau copii din oraș, cari se jucau deseori la marginea pădurii, și scormoneau cu lopățelele trunchiul mort, scoțându-i făina afară, și se jucau cu ea.

Și mai trăi câțiva ani mândrul copac, apoi îl doborî o furtună.

Și oamenii din oraș, îl tăiară bucăți și duseră lemnele în cărucioare, acasă, pentru bucătărie și pentru sobe''.

În bucata „*Intâmplările unei raze de soare*” tot de Scharrelmann, se dă, sub formă poetică, un furnicar de cunoștințe științifice. După ce învățătorul narează povestea aceasta, poate porni de la ea în mod interesant, ca să trateze temele următoare :

1. Formarea norilor și a vânturilor.
2. Despre vânătoare.
3. Despre rolul luminii în viața plantelor.
4. Despre cartofi și semănatul lor.
5. Despre cârțiță.
6. Despre electricitate și aplicațiile ei.
7. Despre igiena locuinței, etc.

În bucata „*Cum se tipărește un jurnal*”, tot de Scharrelmann, avem o minunată zugrăvire din câmpul tehnicii moderne. În povestirea „*La Dentist*”, după F. Gansberg, se pot întrețese minunat cunoștințele despre dentițiune și felurile dinților.

Bucata „*Micul erou din Haarlem*” poate servi ca introducere atrăgătoare, sau ca episod atrăgător, într'o lecție de geografie despre Olanda

Dacă voim să tratăm în mod interesant despre cartof, iacem o introducere în care narăm copiilor povestea lui Parmentier (după Fabre : *L'industrie*).

Tema : laptele, untul, brânza (din programul clasei a IV-a) am tratat-o în mai multe rânduri printr'o narațiune înjghebată după sugestiuni din Fabre :

„Petrică stătea la masă și-și bea laptele. Mamă-sa îi dăduse o portocală frumoasă. Ce-i dete lui deodată în gând ! — Ce dac'ăș stoarce puțină zeamă din portocală în lapte ? Portocala e dulce, laptele e dulce, zahărul e dulce, toate dulci, deci are să iasă un lapte minunat. Zis și făcut. Petrică desfăcù portocala din coajă. desprinse o felie și stoarce câteva picături în lapte. Apoi începù să amestece bine. Dar când duse acum iar ceașca la gură, rămasse zăpăcit. Laptele nu mai avea gust de loc. Se uită bine și văzù că deasupra eră un zer albicios și la fund ca un fel de brânză. Laptele se 'nchegase. Inciudat, Petrică se duse la tată-său, care altoia niște pomi în grădină, și-i spusese pățania”.

Și am istorisit mai departe, cum tatăl l-a adus atunci în casă ; și i-a arătat prin mai multe experiențe — *pe cari, natural, 'le-am făcut și*

eu în clasă, când a venit vorba în povestire despre ele — cum se 'nceagă laptele sub influența acizilor, și oridecâteori impuritățile vaselor se înăcesc de căldură, și din discuția care se încinge între tată și fiu, reiese în mod atrăgător pentru copii: compoziția laptelui din smântână, caseină, zahăr de lapte și apă; rolul acestor elemente; prepararea untului, a brânzeturilor, etc.

Foarte masacrată, dintre disciplinele științifice, e și *geografia*.

Ea se reduce aproape numai la un șir de numiri proprii și la un alt șir de cifre. E o geografie pur formală. Structura metodologică a ei constă aproape numai într'o jalonare de abstracțiuni. Și totuși este știința cea mai concretă, și e un câmp de interferență fecund al tuturor științelor. Eu a.r. încercat să 'nviorez, prin procedee analoge cu cele zugrăvite mai sus, și învățământul geografiei.

Intr'o zi, elevii practicanți m'au rugat să le fac și o lecție de geografie prin mijlocul acesta, ce recomand, al narațiunii. Și cum tema ce venea la rând era Elveția, am stat în ajunul lecției până la miezul nopții și mi-am făurit planul ei. N'a fost lucru ușor, căci eram atunci un începător în acest domeniu. Am imaginat mai multe puncte de plecare dar m'am oprit în cele din urmă la acesta :

Mi-am amintit de o întâmplare din timpul când eram în Germania (anul 1913). Aflasem într'o zi că se organizează curse cu zepelinurile în diferitele direcții ale Germaniei, pe distanțe mai mici sau mai mari. Mă ispitea și pe mine să fac o plimbare cu zepelinul, și aceeași ispită o simțea și soția mea. Nu ne puteam, însă, decide, din cauza fricei. Nu eram singuri, ci cu fetița noastră mai mare, atunci de un an și jumătate. Cândul că un accident ar putea să ne curme firul vieții, lăsând copila singură printre străini, ne-a făcut să renunțăm la acest gând.

Am utilizat această amintire în introducerea lecției. Le-am spus copiilor cum am renunțat la acest gând ispititor, dar am născocit firul povestirii mai departe astfel : Eu nu m'am dus, dar a plecat un prieten al meu într'o călătorie cu aeroplanul de-alungul Elveției. Din această călătorie prietenul meu îmi istorisește impresiile lui într'o lungă scrisoare, și eu istorisesc la rândul-mi copiilor tot ce-mi închipui că-mi scrie acest prieten. Istorisesc ocolul granițelor Elveției, și le desenez — și le desenează și elevii după mine —; le istorisesc sborurile peste munții cei înalți și le arăt *fotografii* în care munții Alpi se văd din diferite poziții; și când ajung la Mont-Blanc mă opresc mai mult și le istorisesc povestea celei d'întâi ascenziuni, pe care am citit-o într'o carte, pe care spun că mi-a trimis-o acel prieten din Elveția. Narațiunea am găsit-o în cartea lui Fabre, *La Terra*, și e admirabilă. Copiilor le-a plăcut foarte mult, și i-a interesat și pe elevii practicanți, și am istorisit-o și eu cu multă plăcere, căci m'a interesat și pe mine foarte viu.

Iată o bucată din ea (*natural, în clasă am adaptat-o după nivelul minții copiilor și al vocabularului lor*):

„Lui *Benedict de Saussure*, ilustrul savant al Genevei, îi revine cinstea de a fi conceput cel d'întâi ideia îndrăsneată de a se urcă în vârful lui Mont-Blanc. Nu eră nici de 20 de ani. când. într'un scop științific, începe să coacă în mintea lui planul de a trece peste uriaș. Dar în zadar tânărul naturalist anunță în satul Chamoniix, punctul cel mai favorabil pentru a încercă ascensiunea, și în toate ținuturile vecine, că va da o bună răsplată călăuzei cari ar descoperi un drum pentru a ajunge în vârful muntelui; ani întregi de-a rândul, cu toate încercările lui repetate, ofertele lui n'aduseră niciun rezultat. În sfârșit, la 26 de ani după aceasta, un muntean îndrăsneț, *Jacques Balmat*, ajunsese, trecând prin mii de primejdii, în vârful socotit de neajuns și, datorită curajului lui, deschise drumul științei. Balmat era atunci de 25 de ani. Inzestrat cu niște picioare zdravene și cu un stomac foarte răbdător, el eră în stare să meargă trei zile în șir rozând, drept orice hrană, puțină zăpadă. Gândul de a ajunge în vârful lui Mont-Blanc devenise la el o idee fixă; și zi și noapte se gândea la ea. Într'o dimineață, își puse cismele, își luă bastonul cu țeapa în vârf, și plecă cu o bucată de pâine într'un desag. Către seară, ajunsese pe un platou înalt plin de zăpadă și lipsit de orice adăpost. Se oprî să petreacă noaptea acolo. Căutând bine, sfârși prin a descoperi un punct unde stâncă, străbătând zăpada, desgolea un mic spațiu uscat. El se așează acolo, pe desagul lui, cu chipul învăluit într'o batistă, și bătând din picioare și din mâini, ca să întrețină puțină căldură. Toată noaptea nînsse. A doua zi, în zorii zilei, Balmat scutură zăpada care-l îngropase, dispus să-și continue urcușul; dar cum Mont-Blanc se învălea în ceață și cum vremea se întorcea a furtună, el văzu c'ar fi fost o nebunie să voiască să meargă în ziua aceea mai departe. Ca să nu fie cu totul în pagubă, începù să cerceteze împrejurimile, să recunoască cele mai bune drumuri; și, după o a doua noapte petrecută la fel cu cea d'întâi, se înapoié în Chamoniix. Numai atunci hainele lui se desghețară.

N'apucă bine să se înapoeze acasă, și află că alte călăuze plecaseră să încerce aceeaș ascensiune. Nevrând să fie întrecut de nimeni, își înnoi proviziile și plecă iar îndată ca să le ajungă: ceea ce și făcù la intrarea ghețarilor. După ce străbătuiă toți marile întinderi de zăpadă și ghiață, ajunseră în fața unul șir lung de stânci, de creste, alergând între două prăpăstii și mergând să se întâlnească cu Mont-Blanc. Toți ceilalți într'un glas recunoscură că drumul acesta eră de netrecut.

Numai Balmat, cățărându-se pe creasta amețitoare, se așează de-a călare pe ea și înaintă când cu un picior, când cu celălalt înfricoșați de atâta îndrăsneală și, de altfel, și nemulțumiți de prezența unui nou poftitor, tovarășii lui se coborîră iar în Cha-

monix. In timpul ăsta Balmat, după sforțări zadarnice, recunosc și el că încercase imposibilul : o stâncă de netrecut îi închise drumul după un umbiet de un sfert de leghe, care îl costase mai multe ceasuri. Se întoarse deci înapoi, deandaratele, mereu de-a călare, pe crestele înfiorătoare ; și, ne mai găsind pe tovarăși lui, stătu o clipă pe gânduri dacă să se ducă după ei sau să rămână. O tainică presimțire îi spunea că trebuie să răușească. Și rămase ; și punând iar mâna pe toiagul înfierat și pe desag, porni iar la drum într'altă direcție. Cu căderea nopții, ajunsese la 4000 metri înălțime, într'un punct numit marele platou. E o întindere plană de zăpadă întărită... măturată des de avalanșe și de plesnetele unui vânt înghețat... Ajungând acolo, Balmat, își simți vederea obosită de via strălucire a zăpezilor, de care el încă nu știă să se păzească prin mijlocul unui văl ; îi veneau amețeli ; nu mai deosebia nimic. De altfel noaptea se apropiă cu pași repezi. Trebuia să se hotărăască să rămână până a doua zi în acest pustiu înfiorător, fără pătură, într'o cuvertură de ghiață. Ești cuprins de uimire când îți închipui pe acest tânăr îndrăzneț ajungând cu vărsarea serii în aceste singurătăți de mormânt, fără adăpost, fără ajutor, nefiind măcar sigur dacă viața e posibilă pe aceste locuri înalte, și găsind numai și numai în curajul lui destule puteri ca să 'nfrunte astfel de primejdii.

Îmi pusei desagul pe zăpadă, povestea Balmat, și mă prepari cât putui mai bine ca să petrec noaptea. Câtăva vreme îmi ținui ochii închiși ca să-mi odihnesc vederea ; când îi redeschisei, soarele se culcă. Nu, nu mai văzusem niciodată și nu voi mai vedea niciodată ceva asemănător. Deasupra capului meu, cerul, deși luminat și fără nori, eră tot așa de negru ca și cerneala. Pe acest fond lugubru, vârful lui Mont-Banc se proiectă, orbitor de aibeață. Dar jos de tot sub picioarele mele, în câmpiile Franței, un glob mare roșu părea că înnoată într'o văpaie. Eră soarele care se culcă în sânul norilor ; dar în clipa d'întâi îmi fu greu să-l recunosc, atâta mi se părea de ciudat că trebuia să privesc la picioarele mele ca să-l văd. Globul cel roșu mi se păru că se cufundă sub pământ, și lăsă, mult timp după ascunderea lui, o aureolă de raze roșii cari se urcau până în înaltul cerului și se terminau cu dăre palide. Apoi începură să se formeze nori la două sau trei mii de metri sub mine. Îi vedeam, împinși de jos în sus de curenții de aer purceși din câmpie, umflându-se și desumflându-se la suprafață ca valurile unui ocean suspendat în văzduh. In timpul acesta, umbra se înălță din văi, stingând unul câte unul vârfulurile zăpezoase pe cari cele din urmă licăriri ale zilei le zugrăvise roșiatic. Ea se urcă, se urcă mereu ; ai fi luat-o drept un fum des. In sfârșit, ea mă învălui ; dar vârful lui Mont-Blanc mai domină câtva timp, ca o insulă de lumină întinderea co-

tropită de noapte. Pe zăpezile lui, urmării cu privirea ultimele reflexe ale soarelui; apoi totul se stinse, sosise noaptea. Atunci, mă cuprinse descurajarea. O tăcere adâncă, cum nu poate fi decât în mormânt, dormea peste toate zările și îmi însuflă un fel de groază. Ca să-mi gonesc gândurile cele negre, începui să cânt. Vocea mea rămase fără ecou în mijlocul acestei naturi moarte; și apoi ea eră așa de slabă, așa de curioasă, încât îmi făcû o impresie rea. Tăcui; mi-eră frică. Scosei din desag proviziile în chip mașinal, căci nu-mi eră nici foame, nici sete. Erau înghețate; pâinea era tare ca piatra. Le pusei iar în desag fără să le ating. Din locul în care mă găseam, nimic nu-mi împiedecă vederea în spre Chamonix. Văzusem, cu căderea nopții, luminile aprinzându-se în casele satului; acum le vedeam stingându-se una câte una. În clipa asta, gândeam eu, vreunul din tovarășii mei își zice, trăgându-și plapuma peste față: turbatul ăsta de Balmat trebuie să se bată peste șolduri colo sus. Bun curaj. Ei da, eu mă băteam în adevăr peste șolduri, și încă zdravăn de tot; frigul se 'ntețise într'atât, încât, dacă aș fi stat un sfert de oră nemișcat, aș fi înghețat pe loc. Numai bătându-mă astfel mai păstram puțină căldură. Puterile mă părăseau; îmi simțeam capul ca strâns într'un vârtej; o greutate ciudată mi se coborâ de pe craniu peste sprâncene; aveam o poftă de somn de neînvinș; gânduri triste ca moartea îmi treceau prin minte. Dar mă luptam cu toată energia în contra acestor gânduri triste și în contra acestei nevoi de a dormi; căci știam că, dacă aș fi avut nenorocirea să mă las pradei ei, nu m'aș mai fi deșteptat. Somnul frigului e somnul morții".

Infățișat așa, cred că Mont-Blanc nu mai e un simplu nume și cifra rece și uscată, 4810; ci e un munte care trăește în sufletul copiilor, care sclipește în albeața lui orbitoare, care își împletește intim existența lui cu existența unor eroi ce au îndrăsnit să-i înfrunte prăpăstiile amețitoare. Și chiar partea, fatalmente mai aridă a granițelor, a vecinătăților, e îmbrăcată într'o haină mai atrăgătoare, prezentate ca văzute din sborul unui aeroplan. Se face, însă, chiar cu acest sistem, și desen și nomenclatură, dar se înțeleg toate într'o complexitate de împrejurări interesante.

Intr'un alt articol voi mai prezentă cititorilor și alte teme din domeniul științific, pe cari am încercat să le tratez la fel, și totodată voi discută și problemele, pe cari le ridică această teorie metodologică a științei:

1. Cum se dezvoltă spiritul de observație prin acest sistem?
2. Mai are loc intuiția reală, când se folosește așa de mult cea imaginară?
3. Se pot trată toate temele sub forma narațiunii?

4. Se 'mpacă această formă cu cerințele școalei active?
5. Pot toți învățătorii s'o utilizeze cu maximum de profit pentru elevi?
6. Mai e știință, când se ocolește tipicul, generalul și se dă toată atenția particularului?
7. În sfârșit, ce izvoare stau la 'ndemâna învățătorilor, pentru a scoate din ele narațiuni și descrieri științifice artistice, capabile să trezească în copii acest puternic resort al științei, care e *gustul de observație*?

«Nimiciți-vă unii pe alții ca să nu lăsați să trăiască decât cei mai capabili de a trăi» — pretinde natura.

«Iubiți-vă unii pe alții!» — dau sfatul neurnat religiile.

«Suportați-vă unii pe alții!» — proclamă tratatele de alianță.

«Ajutați-vă unii pe alții în propriul vostru interes» — va ajunge maxima viitorului (a Ligii Națiunilor — să sperăm) când popoarele și clasele sociale vor fi descoperit interdependente care le leagă, pe lângă toate geloziiile și urile cari le desbină.

Gustave Le Bon

G. M. Sheldon: *Adevăratul preot sau Ce-ar face Isus,*
în românește de I. G. Opreșan.

De vânzare la Librăria Suru, București, Calea Victoriei.

Prețul 40 lei.

LAMURA

Moș Ciulică grăește....

de Nestor Urechă

I

- Moș Ciulică, dumneata ai fost cioban, în tinerețe.
— Fost, domnișorule, dar, drept vorbind. numai o bucatică de păstor, sau de păcurar, cum se mai zice, că eu n'am avut mamă, care să mă adoarmă cu :

Nani, nani, puiul mamei.
Culcă-mi-te mititel
Și te scoală măricel,
Și te du cu oile,
Pe câmpul cu florile.
Și te du cu vacile
Pe câmpul cu fragile.

Nici n'a fost nimeni să mă învețe, în copilărie, rugăciunea
oșei către cuc:

Oae, oae, oagăna
Șade-n drum și dapăna
Și se roagă rugului
Și se-nchină cucului :
— Cucule, Măria Ta,
Venii pân'la dumneata,
Să-mi dai ăl cal porumbac
Să mă duc pân'la Numac...

Eu copil lepădat am fost și găsit și crescut în curtea curconului Toma Verescu, bunicul [matală — Dumnezeu să-l odihnească! — și l-am slujit cu credință: dar într'o dimineață, când tocmai începuse să-mi mijească mustățile, ce mi-a trăsnet prin cap, că am fugit din curtea boerească, din Câmpina, și câteva zile apoi m'am pomenit mânător de mioare la stâna din Jepii Bucegilor: și-am ciobănit patru ani de-a rândul...

- Și cum ai dus-o ?
— De! Domnișorule, boerii și-or fi închipuind că ciobanul duce trai bun, că, vorba cântecului :

L A M U R A

Măi ciobane, de la oi,
Măi, ciobane, măi,
Tu n'ai grijă, nici nevoi
Măi, ciobane, măi,
De cu seară, până-n zori
Tu te culci pe pat cu flori,
Cu capul pe moșuroi,
Cu ochii steliți la oi,
Cu capul pe floricele
Cu ochii țintiți la stele.

D'apoi răspunsul ciobanului la întrebarea că de ce este așa voinic:

Cum să nu fiu voinic și gras,
Că mănânc mălai cu caș
Și beau apă din văgaș...

Dar astea-s cântece de târgoveți..... Traiul ciobănesc are alt cântec, nu prea vesel....

— Înțeleg: țe-au rămas amintiri urâte din vremea aceea?

— Nici asta nu pot zice...

— Păi, atunci?

— Iacă, să-ți limpezesc șiretenia lucrului: Cât văram pe Bucegi, eram mulțumit: cât iernam în balta Dunărei, o duceam greu de tot... Doamne, tare mi-au fost dragi și-mi sunt încă și mi-or fi până'oi închide ochii, munții ăștia, Bucegii.... Ce păcat că nu stăm pe ei mai mult ca trei luni, trei luni și jumătate, că în ziua de Sfântă-Măria mică: în opt Septembrie, cel mai târziu, părăsim munții. Să fi văzut atunci: puneam pe măgar căldarea și desagii, bota cu apă și sacul cu mălai în desagi și burduful cu brânză și legumă la ciobani și tot tarhatul ciobănesc. Alaiul era așa: scutarul (baciul) în frunte, la mijloc și în coadă ciobani și ciobănași mânători, cu oile și măgarul, iar câinii pe delături, strângând oile răvășite. Și umblam așa, pe jos trei, patru și cinci săptămâni, până să ajungem la locul ernatecului. De patru ori am urmat acelaș drum, *drumul oilor*, din *Bușteni* la Ploești și de aci, pe la Mizil, Sărata, Țuguiațu, Strâmba, Batogu, apoi pe la Viziru și ne opriam în lunca Dunărei, unde cam de Sfântu Dumitru eram așezați pe deplin. Și acolo începeam chinurile:

pe ger, ne adăpostiam prin tufărișuri și zăvoae dese; oile le țineam afară pe după *perdele* făcute din coceni de porumb și din vălătuci de stuf și nuele și așa le feriam de Crivăț, dar nu și de Austru.

Ce vită bună a lui Dumnezeu este oaia, săraca!

Duce și la ger vârtos și la dogoreală cumplită, îndură lipsa de apă, o iarnă întreagă se hrănește numai cu mlădițe de salcie și prea adesea trebuie să scoată de sub coaja de zăpadă înghețată firicelele scunde de iarbă.

Cea d'întâi iarnă la baltă am dus-o, cum am dus-o: dar a doua a fost urgia lui Dumnezeu: unde s'au umflat apele și s'au revărsat puhoaele, de n'am știut cum mai pe fugă să ne scăpăm viața pe câte un grind mai ridicat, dimpreună cu parte din turmă; dar multe oi au fost luate de viitura cea mare de apă și'au pierit.

În a treia iarnă, altă pedeapsă a lui Dumnezeu: gerul s'a statornicit strașnic până la sfârșitul lui Martie și ne-am pomenit fără iarbă, fără nutreț, de s'au prăpădit o grămadă de oi; ți-era groază să umbli în jurul târlei, de mulțimea leșurilor bietelor dobitoace....

Iernatecul al patrulea a fost chinuitor într'altfel: tocmai pe vremea fătatului oilor, la desprimăvărat, ne-a apucat Crivățul pe câmp deschis și mieii cei cruzi, cu mumele lor, n'au putut găsi adăpost și au stat ca și noi, două săptămâni. În ploae, de au murit iarăși multe capete, iar noi.... ce să-ți mai spun, domnișorul, vai de oscioarele noastre!

— Și cum, moș Ciulică, n'ai avut la baltă sau la șes nicio dată nici-o mulțumire?

— Ba da, îmi râdea inima în *ziua de ales*, adică în 22 April, ajunul Sfântului Gheorghe, când se alegeau mieii dintre oi. În ziua aceea era și cea dintâi *suflare din buciun* pentru curățirea stânelor, curățirea oilor și ciobanilor prin foc și apă și descântarea leușteanului, pelinului și bozului, că buruenile astea astfel descântate le punem la picioarele oilor. ca să nu li se ia laptele și să nu li se întâmple rele.

Și apoi plecam cu toții, spre munte, umblând iarăși vreo patru, cinci săptămâni: pe drum alte pățanii. Miaduc aminte: odată, măcar că umblam cu grijă, tot am scăpat câte-va oi

prin arături... Și cum mergeam — hai bâr-bâr, oae, bâr—cătă că ne ies în cale câți-va *Cojeni*, ne opresc și ne strigă :

— Dar ce, măi, Ungurenilor, ce ne faceți pagubă? Să ne dați despăgubire, ori douăzeci de oi zălog, că altfel nu mergeți mai departe.

I-am rugat cu frumosul să ne dea pacc, dar n'a fost chip. Și s'a încins o bătae, Doamne, Doamne! Noi cu bătele noastre i-am mângăiat deabinele-a de au fugit, mănecând pământul, dar nici nouă nu ne-a fost moale, că ne-am ales cu vânăță și dureri de șale....

Și, dar toate necazurile și oboselile se topiau, ca fumul la cer, când sosiam în Bușteni..... Ce era pe sufletul meu când făceam ăl dintăi pas pe poteca suitoare pe Bucegi! Asvârleam căciula în văzduh, o prindeam, o aruncam cu putere, la pământ, din ochii mei eșia țăratec și'mi era inima largă, să încapă în ea lumea toată.....

II

— Ce zici, moș Ciulică, bine e să fie omul cu voe bună, orce s'ar întâmpla, sau să'si facă inimă rea de toate cele?

— Păi, domnule, eu socotesc, în mintea mea cea proastă, că nu e mai netrebnic om pe lume ca ăl de-i tot ninge și plouă, că te face de te scărbești de viață. Uite, eu am cunoscut un boer în felul ăsta, care veșnic era nemulțumit și tot a rămas cobia. Mă trimesese cuconul Toma, bunicul dumin-tale — Dumnezeu să-l ietre — într'o vară, la țară, la moșia fiului unui prieten al dânsului, boerul Nicu Giuleșteanu pe care-l cunoscusem copil. Treaba mea acolo era să îngrijesc de niște oițe.

Om bun, conul Nicu, om bun, dar... să vezi..

Intr'o dimineată ploioasă, când mă pregățiam să plec din curte, cu oile la pășune iacă și stăpânul.

— Ce mai veste poveste, bade Mirceo? mă întrebă dume-nealui prietenos.

— Să trăești, coane Nicule, bine; dar ce zici de ploifa asta? E minunată pentru iarbă....

— O fi, îmi răspunde dar nu face doi bani pentru grâu

- Ascultă, spune drept, nu-ți vine să-ți iei lumea 'n cap?
- Mi-am și luat-o.
- Părăsești postul?
- Da, m'am înscris elev la cursurile de cinematograf ale comisariatului. Strada Pușchinseaia No. 24.
- Uite înscrierea — Și-i arăt o hârtiuță.
- Uite numirea — și-i arăt alta.
- Uite și biletul de la Sindicat — și-i arăt a treia.
- Peste trei luni — când o zvâcni primăvara — să vii la «Sovietoteatrul No. 4» să mă vezi în «Vampirii Contra revoluției».

□ □ □

IN DEPOZIT LA FUNDAȚIA CULTURALĂ „PRINCIPELE CAROL”

Calendarul Sătenilor pe 1925

alcătuit de domnii:

M. Sadoveanu, Ap. D. Culea, S. T. Kirileanu
și P. Gheorgheasa.

Prețul 13 lei.

MODELE DE COVOARE NAȚIONALE

*se pot cere la Fundația Culturală
Principele Carol, dându-se garanție
câte 200 lei pentru fiecare model
desenat în culori. — După înapo-
ierea modelului, se restituie garanția*

INDEPOZIT LA EDITURA CARTEA ROMANEASCA.—BUCUREȘTI

Calendarul Gospodariilor pe 1925

alcătuit de domnul

I. SIMIONESCU, profesor universitar

Prețul 15 lei.

L A M U R A

Sfaturi pentru cetirea cărților

alese de Ap. D. Culea

Avem înțelegerea desăvârșită a unei cărți când persoana noastră se triplează :

Să fim în același timp și autorul și cetitorul și criticul.

Emile Faguet

*

Gustăm închipuirile poetice când ele au ceva din realitatea cunoscută nouă. Realitatea ne pare mai interesantă când o o vedem prin plâsmuirile literare străbătute de ea.

Emile Faguet

*

Să nu te codești a ceti a doua oară o carte.

Adesea, tocmăi la a doua și a treia cetire, îi descoperi frumusețea și adâncimea. Caută și-ți formează cărți și autori favoriți pe cari să-i deschizi decâteori sufletul tău cere. Catalogul lor va fi ca și o descriere a vieții tale sufletești.

*

Nu este nevoie să cetim ceiace toată lumea citește. Sunt adesea cărți despre cari azi toată lumea vorbește, iar la anul sunt date uitării.

*

Când sufletul nostru se contopește cu sufletul autorului este dovada unei înrudiri spirituale; însemnează că simțirile și ideile acelea le-am avut în germene.

Iată o menire a cărților: Ele trezesc în noi viața inconștientă a spiritului.

*

Când cetim literatura, ieșim din noi ca să ne cufundăm în sufletele personajilor, trăind pe rând imaginativ, viața fiecăruia.

Oare în clipa aceasta, personalitatea noastră dispare cu totul?

L A M U R A

Dimpotrivă. Ființa noastră sporește din simțirile și ideile ce se adaugă citind; suntem asemenea vasului minunat din legendă: cu cât se toarnă în el cu atât vasul crește.

*

Citind o bucată literară, întăle întrebări ce trebuie să ți-le pui, sunt acestea: Sunt acele personaje adevărate? Este acțiunea o bucată din viața cunoscută ție?

*

Citești cu folos când raportezi creațiunile literare citite la experiențele și observațiile tale dobândite din contactul cu viața. Altfel, farmecul de o clipă, trece fără urme.

*

Recitim o carte ca s'o înțelegem mai bine, ca să-i descoperim noi frumuseți. Recitim ca să ne analizăm, ca să ne controlăm pe noi, dacă am câștigat sau am pierdut.

*

Cunoaștem trei feluri de lecturi: a) este citirea necesară pentru perfecționarea meseriei; b) este citirea folositoare pentru cultura generală și înobilarea sufletului; c) și în fine este citirea distractivă pentru buna dispoziție a spiritului și recrearea lui.

*

Lectura recreiativă este o necesitate de destindere a spiritului. Generalii mari și filozofii, în mijlocul greii lor ocupațiuni, au simțit nevoia unei lecturi ușoare.

*

Cărțile serioase și grele scrise pe îndelete, trebuie să fie tot astfel citite, să fie potrivite între ritmul cititorului și al scriitorului.

*

În tinerețe este bine să faci rezumate din unele cărți, să subliniezi și să extragi câte ceva din ele ca să resimți la o nouă lectură ce te-a interesat (impresionat) mai mult.

*

Caută și cetește cu spirit critic. Nu primi tot ce spune autorul. Controlează și părțile tale, cum și ale altora. Înlanțue cu alte idei ale tale și caută-le vre-o aplicație oarecare.

*

Nu sunt de învinuit sublinierile cu creionul, cu toată lipsa lor de estetică. Copiii tăi vor vedea mai târziu, după aceste sublinieri, ceiace și-a fost prețios sau îndoelnic.

*

Ar trebui să se cetească mai mult în școală, spre a ne învăța a ceti și a ceti cu glas tare! Cetitul cu glas tare sugerează ascultătorilor interes pentru lectură și autorul operii. (Se înțelege, e vorba de literatură).

*

Nici odată să nu cauți la alții părerea critică despre o carte, înainte de a avea pe a ta primită deadreptul din lectura ei. Și caută totdeauna să ai o părere despre autorul cetit. Numai după ce găsești calități și cusururi, controlează-le în criticile de seamă.

□ □ □

Școala de adulți

Șt. Negulescu

Inspector școlar

Legea învățământului primar și normal prevede înființarea cursurilor de adulți, cu scop să dea tinerilor și adulților neștiutori de carte, ca și celor cari n'au terminat școala primară, cunoștințele elementare.

Nevoia instruirii și educării poporului nostru este simțită astăzi mai mult ca ori când. Ea cade în sarcina corpului didactic și în special a celui primar. S'a dat pământ și drept de vot tuturor Românilor și ei nu vor ști să tragă toate foloasele, din acestea. — dacă nu-și vor lumina mintea și nu-și vor încălzi inimile din focarul nesecat, care e școala.

Trebue să recunoaștem, că răspândirea științei de carte în întreaga masă a poporului român nu e cu putință în timpul de față, din cauza numărului redus al învățătorilor și a lipsei mijloacelor materiale : localuri suficiente cu săli de cursuri și de lectură, luminate și încălzite în timpul iernei, tablouri istorice, geografice și de știință, aparate de proiecțiuni și de cinematograf etc.

Dacă nu putem să lucrăm deodată cu toți neștiutorii de carte, fără să ținem seama de vârstă, să nu neglijem începerea cursurilor de adulți cel puțin cu tineretul, care cade în prevederile obligativității. Vârsta de 12—18 ani este cea mai potrivită pentru complectarea cunoștințelor trebuitoare vieții și pentru educația socială a viitorilor cetățeni. Noua lege a învățământului prevede și mijloace de constrângere pentru aducerea adulților la școală. Acestea nu ne sunt de mult folos; căci fără îndoială, poate să ne dea la început un număr suficient de auditori, dar aceștia vor face numai act de prezență. O frecvență regulată însă ne vom asigura numai prin punctualitatea noastră la cursuri și mai cu seamă prin calitatea învățăturii ce vom predă.

O anunțare din timp a începerii cursurilor de adulți este absolut necesară. Aceasta se poate face cu prilejul deschiderii anului școlar primar, precum și în ședințele publice ale cer-

curilor culturale din primele luni de școală. O pregătire a părinților și a tinerilor, vorbindu-le despre foloasele ce vor trage urmând la școala de adulți, de asemenea nu strică.

Deschiderea cursurilor să se facă cu solemnitate deosebită, la care să fie invitați, pe lângă autoritățile locale, toți oamenii mai de seamă din comuna sau circumscripția școlară respectivă al căror concurs sau numai o simplă aprobare constituie un îndemn neprețuit pentru corpul didactic.

Nu este de ajuns să avem elevi în cele dintâiu zile de școală; ci, odată aduși, să-i păstrăm pentru toată durata cursurilor. Aceasta o putem face cu mult succes, dacă vom ști să alegem materia de învățământ și mai cu seamă, dacă ne vom osteni să-i dăm o formă plăcută și atrăgătoare.

Pe lângă știința de carte propriu zisă, să nu lipsească, niciodată din programul unei zile de curs o lectură bine aleasă ori o convorbire serios pregătită.

Lecurile, fie din cărțile de literatură ori cu subiecte geografice sau științifice, citite expresiv, plac totdeauna tinerilor. Voim să-i învățăm cum se poate reface și îmbogăți un sat, le vom citi «Sărăcenii» din nuvelele de I. Slavici: voim să le dăm un exemplu de vânător iscusit și curajos, vom citi „Petrea Dascălul” de N. Gane: voim să le atingem inimile de înduioșare pentru pasărele cerului, vom citi «Pri-ntheltoarea» de Brătescu-Voinești; voim să-i facem mai isteți în viață, vom citi *Nicolăița Minciună* de acelaș autor; voim să le arătăm, cum prin orice faptă creștinească, fie ea ori cât de neînsemnată, ne putem face plăcuți lui Dumnezeu, vom citi «*Palata Maicii Domnului*» de Anatole France—tra-ducerea părintelui Gala (Galaction etc. 1)

Pentru ca lecturile să aibă efect, se cere să le alegem din vreme, să le citim noi mai nainte cel puțin de două ori: Odată ca să luăm cunoștință de cuprins și altă dată ca exercițiu de nuanțare a părților din frază cari trebuesc scoase în relief, în vederea unei citiri cât mai estetice și mai atrăgătoare.

Convorbirile se potrivesc minunat pentru instrucțiunea

1) Indicațiuni de ce se poate citi, se pot găsi în catalogul tipărit în acest scop de «Fundația Culturală Principele Carol» (Str. Latină No. 10).

științifică, civică și socială a tinerei noastre generațiuni, completându-i nesilit cunoștințele dobândite în școala primară și punându-i baza educațiunii cetățenești.

O condițiune de căpetenie, ce trebuie să îndeplinească ori de câte ori se convorbire, este de a nu avea aerul unei lecțiuni de școală.

Variația și alternarea subiectelor ne ferește de monotonică. Vom trata odată o chestiune de morală sau de educație socială, după aceea de istorie sau de geografie (călătorii, explorațiuni, etc) ori de științe sau de agricultură propriu zisă. Nu trebuie uitat, că convorbirile istorice și geografice se completează foarte bine prin proiecțiuni luminoase sau cinematograf; iar cele științifice, prin experiențe, care plac mult tineretului. Preparația unor anumite corpuri chimice și și proprietățile lor, magnetismul și electricitatea prin aplicațiunile lor, dau naștere la numeroase experiențe, care distrează și instruesc în acelaș timp¹⁾.

Material pentru convorbiri cu cuprins moral, putem găsi în «*Cartea Vieții*» de Dr. Fr. W. Förster — tradusă de N. Pandelea, precum și în cartea intitulată «*Conducerea vieții emotive, instinctive, intelectuale și sociale*» de N. Moiescu, ambele cărți scrise anume pentru adolescenți.

Nu vom scăpa din vedere nici educația națională. Vom căuta, oridecâteori va veni vorba de țara noastră, să scoatem în evidență bogățiile și frumusețile, precum și jertfele făcute de înaintașii și strămoșii noștri pentru întregirea și apărarea ei. Numai astfel vom însufla elevilor adulți sentimente românești și-i vom face să înțeleagă că nu mulțimea oamenilor formează o națiune, ci mulțimea sufletelor luminate care simte și lucrează pentru înaintarea neamului său.

O regulă trebuie observată și la convorbiri: Subiectele să fie pe cât se poate de actualitate și în legătură cu anotimpul și cu localitatea, în care funcționează școala de adulți. Durata lor să nu treacă niciodată de o oră.

Convorbirile sunt de folos nu numai elevilor, dar și corpului didactic. Invățătorii sunt nevoiți să citească și să lucreze

1) Plăci pentru proiecțiuni și filme se pot procura de la Casa Școalelor și de la Fundația Culturală „Principele Carol”.

stăruitor, spre a-și alege subiectele și a-și aduna materialul necesar. Prin această muncă își mărește continuu capitalul de cunoștințe, odată cu exercitarea de a vorbi în public și pe înțelesul tuturor.

O școală de adulți, în care nimic nu se propune la întâmplare, ci totul e studiat și măsurat, nu întârzie să dea roade, spre mulțumirea celor ce o urmează și spre cinstirea corpului didactic, care-i dă viață.

UN ADEVĂR

Nu s'a născut încă ființa destul de independentă ca să se sustragă în toate împrejurările dela diferitele influențe cari o împresoară.

O perfectă independență de spirit este cu neputință.

Gustave Le Bon

I. Nisipeanu și T. Geantă: *Metodica Limbei Române și a Religiiei.* (Școala Activă), editura Steinberg, București.

Prețul 80 lei.

Dr. Horia Slobozianu: *Copilul, îngrijirea lui modernă,* lucrare premiată de «Cartea Românească», (București, edit. Cartea Românească).

Prețul 50 lei.

L A M U R A

Primele ciocniri ale legii învățământului primar din 1924 cu comitetele școlare

Lucreția I. Panaitescu

Direc. șc. de fete din Urziceni

Marele principiu al legii este acela, că nici un suflet românesc dela vârsta de 5—18 ani să nu rămâna neștiutor de carte.

Acest sfânt principiu, trebuie să călăuzească pe toți cei ce sunt puși a aplica această nouă lege și numai insuflețiți de acest principiu, să meargă fără șovăire către țintă.

Așa ar fi, dacă legea s'ar aplica numai de apostoli, din nefericire se aplică de oameni și încă de oameni din cei mai tari în carne și oase.

Căci art. 26 capitolul: Frecventarea școlii. Aplicarea obligativității, dă această însărcinare comitetului școlar, care la rândul-i «poate delega pe unul sau mai mulți dintre ei, cari să se ocupe în special, cu aplicarea amenzilor școlare».

Principiul legii fiind atât de înalt, iar starea analfabetismului atât de acută, legea a trebuit să fie riguroasă în prescripțiunile ei, față cu răuvoitorii cari refuză să-și trimită copiii la școală.

Și bine a făcut!

De aceea, dela primele amenzi se procedează cu rigoare, impunându-se răuvoitorii: la o amendă de gradul I egală cu $\frac{1}{4}$ din cota plății zilei de lucru, în regiunea respectivă, gradul al doilea cu $\frac{2}{4}$ din cota zilei de lucru; gradul al treilea $\frac{3}{4}$, și gradul al patrulea cu $\frac{4}{4}$, prețul întreg al zilei de lucru.

De pildă: un părinte câștigă pe zi 20 lei. Va plăti în gradul întâi 5×20 (absențe) 100 lei. Acest impus a continuat a nu-și trimite copilul: peste 15 zile va plăti $10 \times 20 = 200$ lei, continuând a nu-l trimite peste alte 15 zile va plăti $15 \times 20 = 300$ lei și mai departe, peste alte 15 zile $20 \times 20 = 400$ lei.

Dar atât! De aci încolo sarcina comitetului s'a terminat. Incepe acțiunea judecătorului.

Ei bine, membrii comitetului se întrunesc. Directorul le citește și explică legea Par a înțeloge. Dictează cota pentru gradul I. Cota întâia aranjată, celelalte urmează dela sine.

La încasare, părinții încep să se agite; aleargă la unul și la altul din membrii comitetului. Aceștia, oameni cu slăbi-ciuni, legați de interese, de relațiuni sociale, politice etc., *dar liberi de orice sancțiuni*, cedează.

Cedează la unul, la doi, intră în conflict cu directorul, bietul, el caută s'apere legea și mai ales principiul ei. Degeaba!

Acești oameni, în loc să fie paznici zeloși ai legii, sunt cei dintâi cari o calcă. Văzând că-și aprind paie în cap cu lumea, cum zic ei, fug, care mai de cari, se ascund în gaură de șearpe, numai să nu fie într'un comitet școlar. Școala rămâne dezorganizată, stânjenită în mersul ei.

Dacă acești oameni ar fi însuflețiți de un înalt patriotism, n'ar ceda! ei ar face pe om cu blândețe și înțelepciune să priceapă, că este spre binele lui și al copilului, să învețe, să se lumineze.

I-ar spune că nimic nu e mai simplu decât a-și trimite copilul la școală, s'a scăpat de orice urgie. Din nenorocire, am constatat că tocmai ei sunt cei dintâi cari se alarmează și alarmează și mulțimea părinților îndemnându-i să reclame.

Cu toate acestea, nimic nu vine mai cu elocvență în fa-voarea acestor vigori ale legii, decât adevăratele cuceriri ce s'au făcut cu aplicarea ei, atunci și acolo, unde s'a putut aplica.

Chestiunea vine și se mai complică și cu perceptorul.

Art. 29 zice: „Perceptorii fiscali și cei comunali sunt datori să încasze amenzile, în termen de 20 zile“.

Deși în cazul când le încasează primesc 15% din suma încasată, iar în caz de neîncasare sunt impuși la amenzi, darea în judecată etc., totuși nu știu cum, perceptorilor le vine peste mână a se ocupa de amenzile școlare.

Art. 30 zice: „La sfârșitul fie cărei luni, delegația comitetului școlar, verifică depe registrul chitanțiar, dacă perceptorul a încasat amenzile, în termen sau nu! În caz când n'au fost încasate, se va comunica fără întârziere revizoratului școlar

...care va face intervenirile necesare, pentru pedepsirea percep-
torului.

Vai, ași vrea să cunosc pe curajosul cetățean care va
proceda astfel c'un perceptor: acesta după o foarte nemerită
alegorie a fost numit «Arhanghelul», care vine să ia sufletul
contribuabilului la încasarea celor patru impozite puse asu-
pra lui.

Și atunci frică și iar frică... pe toată linia, legea cade în
desuetudine, spre desnădejdea idealiştilor.

Păcatele, slăbiciunile omenеști sunt mai tari decât legea.

Trebuie căutate și alte mijloace de îndreptare acolo unde
legea nu poate fi aplicată în esența ei.

A APĂRUT:

DIN VIETILE SFINŢILOR (cartea I)

*

☞ **SPRE EMAUS** ☞

de MIHAIL SADOVEANU și D. D. PĂTRĂȘCANU

E o fericită carte pentru tinerime și pentru popor, cu pagini
de dragoste curată și de toată lepădarea de sine.

Prețul volumului 30 lei. De la 5 volume
în sus se pot comanda prin Fundație.

LAMURA

Biblioteca pedagogică a Invățătorului

(Originale și traduse)

CATALOGUL No. 1

I. Psihologia

- Martiș Emanuel: Psihologia pedagogică*, traducere (editura Casei Școalelor, București) . . . . . Lei 30.—
- Ghidionescu Vladimir: Introducere în Pedologie și Pedagogie experimentală* (ed. Steinberg, București) . . . . . Lei 10.—
- Buțoreanu V. C.: Crestomație pedologică*, (ed. Cartea Românească, București). . . . . Lei 17.—
- De Fleury Maurice: Corpul și sufletul copilului*, trad. I. G. Marinescu (ed. Steinberg, București) . . . . . Lei 10.—
- Găvănescul I.: Elemente de psihologie* (ed. Steinberg, Buc.) „ 30.—
- Nisipeanu I.: Elemente de psihologie pedagogică* (ed. Casei Școalelor, București). . . . . Lei 26.—
- Culea D. Apostol: Pentru a iubi Copilăria* (vol. I, ed. Pavel Suru, București). . . . . Lei 25.—
- Ebbinghaus H.: Manual de Psihologie*, trad. Jean Aberman „ 12.—
- Binet: ideile noi despre copii*, trad. I. G. Marinescu (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 25.—
- Kirkpatrick: Bazele studiului Copilului*, trad. G. Simion, ed. II. — edit. Steinberg, București) . . . . . Lei 30.—
- Rădulescu Motru C.: Curs de psihologie*, (ed. Cultura Națională „ 160.—
- Constantinescu S. Stelian: Atenția* (ed. Socec). . . . . „ 9.—
- James Willian: Psihologie și Educație*, trad. de G. I. Simion (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 15.—
- Claparede E.: Psihologia copilului și Pedagogia experimentală*, trad. V. Duiculescu (ed. Casei Școalelor București) . . . Lei 70.—
- Marinescu G. I.: Spicuri din Psihologie și Pedagogie*, pagini alese și traduse (ed. Steinberg București). . . . . Lei 10.—
- Constantinescu I. Stelian: Din problemele educației*, (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 30.—
- Teodosiu Dumitru: Pedologie*, studiul copilului (editura Socec, București) . . . . . Lei 23.—
- Vaschide N.: Somnul și Visele* (Biblioteca Minerva, editura C. R. București). . . . . Lei 4.—
- Dubois Pr. Dr.: Influența spiritului asupra corpului. Rațiunea și sentimentul. Despre sugestie*. (editura Fundația I. V. Socec, București) . . . . . Lei 10.—

L A M U R A

II. Pedagogia

- Guyau: Educație și Ereditate*, trad. St. Constantinescu și Virgih Dinculescu (ed. Stănciulescu București). . . . . Lei 25.—
- Klein Felix: Cum se instruește copilul*, trad. Laura Roiu, Victoria și St. Constantinescu, ed. Steinberg București, . . . Lei 20.—
- Klein Felix: Cum se crește copilul, aceiași traducători*, (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 20.—
- Biervliet van J. J.: Pedagogie experimentală (bazele)*, traducere de I. G. Marinescu (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 25.—
- Biervliet van J. J.: Pedagogia experimentală aplicată*, trad. I. G. Marinescu (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 25.—
- Payot Jules: Educația voinței*, trad. N. Pandele (ed. Socec, București). . . . . Lei 25.—
- Kernbach Conta Ana: Noțiuni de pedagogie, Didactică și Metodică*, cu schița unui volum de Logică și Psihologie, (ed. Cartea Românească, București). . . . . Lei 22.50
- Kerschenstein Georg: Educația cetățenească a tineretului*, trad. A. Bernhard și Bondescu (ed. Casa Școalelor, București) Lei —.—
- Mehedinți S.: Altă creștere, — Școala Muncii* ed. IV (ed. Socec, București . . . . . Lei 25.—
- Moisescu N.: Cultivarea minții cu ajutorul biologiei* (ed. Casei Școalelor). . . . . Lei 15.—
- Foerster W. Fr.: Educația cetățenească a tineretului și adulților*, traducere de Apostol D. Culea (ed. Cartea Românească București, biblioteca „Minerva“ No. 150) . . . . . Lei 6.—
- Picard Ernest: Școala nouă și disciplina prin libertate*, trad. de C. V. Buțureanu (ed. Cartea Românească—București) . . . Lei 4.—
- Dewey John: Pedagogie socială*, trad. C. V. Buțureanu (Iași 1919.) . . . . . Lei 5.—
- Boole E. N.: Pregătirea copilului pentru știință*, trad. din englezește de Mihail Rădulescu (Chișinău 1919) . . . . . Lei 6.—
- Monroe William: Evoluția conștiinței sociale la copii*, traducere liberă de M. R. (Chișinău 1920) . . . . . Lei 4.—
- Förster W. Fr. Școala și Caracterul*, traducere de Stelian Constantinescu (ed. Librăria Nouă, București, ed. II) . . . . . Lei 24.—
- Montessori Maria: Autoeducațiunea în școlile elementare*, din italienește de C. V. Buțureanu (ed. Cartea Românească) Lei 30.—
- Dubois profesor Dr.: Educația prin sine însuși—Cucerirea fericirii* (ed. Fundației I. V. Socec, București) . . . . . Lei 10.—
- Moisescu N.: Conducerea Vieții* (în depozit la Cartea Românească București) . . . . . Lei 12.50
- Ghiața I.: Lectură pedagogică și socială*, (editura Steinberg—București) . . . . . Lei 20.—
- Adamescu Gh.: Problema educațiunii populare și activitatea extra școlară* (Imprimeriile „Independența“ 1912) . . . . . Lei 5.—

- Loke John: Câteva idei asupra Educațiunii*, traducere de G. Coșbu-
(ed. Casa Școalelor) . . . . . Lei 4.50
- Buțureanu V. C.: Curențe pedagogice*, ed. II adăogită (ed. *Viata
Românească Iași*) . . . . . Lei 20.—
- Compayré Gabriel: Rousseau și educația naturii*, trad. Margareta
Gavrilescu (ed. Alcalay București) . . . . . Lei 5.—
- Compayré Gabriel: Preotul Girard și educația prin limba maternă*,
trad. I. Mihăilescu (ed. Steinberg 1922) . . . . . Lei 10.—
- Duproix Paul: Kant și Fichte și Problemele educației*, trad. I.
Mihăilescu (ed. Socec București) . . . . . Lei 30.
- Fénelon: Educația fetelor*, traducere de C. Sudețeanu (ed. Casa
Școalelor) . . . . . Lei 10.—
- Compayré Gabriel: Froebel și grădinile de copii*, traducere de Aurel
Al. Negoescu (Focșani, ed. librării Alex. Leon) . . . . . Lei 6.—
- Compayré Gabriel: Herbart și educația prin Instrucție*, trad. I.
Mihăilescu (București 1921) . . . . . Lei 12.—
- Ufer Chr.: Pedagogia lui Herbart*, ed. III (ed. Casa Școalelor.) Lei 3.25
- Pestalozzi H. I.: Leonard și Ghertruda*, partea I și a II-a traducere
de Ion A. Rădulescu (ed. Casa Școalelor.) . . . . . Lei 42.—
- Antonescu G. George: Herbert Spencer și Pedagogia utilitară*, ediția
II (ed. Casa Școalelor) . . . . . Lei 4.50
- Antonescu G. George: Pestalozzi și educația poporului*, ediția II
(ed. Casa Școalelor) . . . . . Lei 6.50
- Compayré Gabriel: Pestalozzi și educațiunea elementară*, traducere
de Teodor Popovici (editura *Viata Românească*, Biblioteca
pentru toți No. 788-769) . . . . . Lei 8.—
- Compayré Gabriel: Froebel și Grădinile de copii*, trad. Aurel Al.
Negoescu (ed. Leon, Focșani) . . . . . Lei 6.—
- Spencer Herbert: Educația intelectuală, morală și fizică*, trad. B.
Marian (ed. Socec București 1895, idem ed. Steinberg, idem
Biblioteca pentru toți, ed. V. R. București) . . . . . Lei —.—
- Rousseau Jack Jean: Emil*, traducere de G. Adamescu (ed. Casa
Școalelor) . . . . . Lei 20.—
- Comenius Amos Ioan: Didactica Magna*, traducere de Petru Gâr-
boviceanu (ed. Casa Școalelor) . . . . . Lei 12.—
- Borjovanu Gr. V.: Istoria pedagogiei* (ed. Suru) . . . . . Lei 12.50
- Găvănescu D.: Istoria pedagogiei* (ed. Steinberg) . . . . . Lei 10.—
- Mureșeanu Constantin: Educația engleză*, (București 1923, editura
Socec) . . . . . Lei 10.—
- Montessori Maria: Pedagogia medicală*, din italienește de Const.
V. Buțureanu (ed. Cartea Românească, București) Lei 12.—
- Lighthart Jan: De vorbă cu copii*, în românește de I. G. Marinescu
(Biblioteca pentru toți No. 955) . . . . . Lei 5.—
- Kant: Tratat de pedagogie*, după traducția Jules Barni de C. V.
Buțureanu (Biblioteca pentru toți No. 770-771.) . . . . . Lei 8.—

- Moisescu N.: Școala veche și școala nouă* (retipărit de Casa Școalelor cu titlul „Școala educativă”) . . . . . Lei 8.—
- Le Bon Gustave: Psihologia educației*, trad. Stelian Constantinescu (ed. Socec, București.) . . . . . Lei 25.—
- Montessori Maria: Metoda Pedagogiei științifice aplicate la copiii mici*, trad. de C. V. Buțureanu (ed. C. Rom. 1922) Lei 18.—
- Buțureanu C. Maria: Nou sistem de educație pentru copiii până la 7 ani*, partea teoretică, conform programei pentru pregătirea conducătoarelor școalelor de copii mici, (ed. C. Românească, București) . . . . . Lei 15.—
- Neamțu Luiza și Neamțu Ion: Metodul de educație a copiilor mici*, după Froebel (București, 1904.) . . . . . Lei 6.—
- Marinescu G. I.: Cele mai frumoase pagini din Pedagogie și Psihologie*, culegeri din diferiți autori (editura Steinberg, București) . . . . . Lei 18.—
- Nisipeanu Ion: Școala activă, Filosofia școlii active*, (Râmnicul. Vâlcea, 1922) . . . . . Lei 10.—
- Mathias Adolf: Pedagogia practică*, pentru școalele secundare, trad. G. Bogdan-Dulcă (ed. Casa Școalelor București) . Lei 32. -
- Pișoș Petru: Pedagogia pentru preparandii*, (ed. Socec Buc.) Lei 6.—
- Aslan G.: Pedagogia*, (ed. Viața Românească) . . . . . Lei 28.—
- Antonescu G. G.: Din problemele pedagogiei moderne* (ed. Cartea Românească, București) . . . . . Lei 42.—
- Borgovan Gr. V.: Pedagogia* (editura Steinberg) . . . . . Lei 8.—
- Găvănescu I.: Pedagogia generală*, (editura Cartea Rom.) Lei 55.—

III. Metodica și Didactica

- Cristescu Fl. și Bratu G. I: Metodica învățământului primar*, ed. II (ed. Cartea Românească, București). . . . . Lei 48.—
- Comenius: Didactica Magna*, tradusă și însoțită de o precuvântare și o introducere de Petru Gârboviceanu (ed. Casa Școalelor, București). . . . . Lei 12.—
- Ilioasa: Lucrul Manual* (editura. Alcalay, Biblioteca pentru toți No. 446—447). . . . . Lei 8.—
- Nisipeanu Ion: Știința pentru copii* sub formă de povestiri, traduse și adaptate (Tip. „Matei Basarab“, R.-Vâlcea 1923) Lei 8.—
- Pavlov I. Paul: Jocuri școlare și jucării pentru copii* (ed. Pavel Suru, București 1922). . . . . Lei 9.—
- Nicolaide Eliza: Metoda activă pentru învățarea limbii române în familie și grădini de copii*, (ed. Cartea Românească, București). . . . . Lei 12.—
- Nisipeanu Ion: Religia pentru copii* (ed. Steinberg) . . . . . 18.—
- Gheorghiu C. Iulia: Modelajul* (Piatra. Neamț). . . . . —.

- Gheorghiu C. Iulia: *Educația fizică în grădina de copii*, exerciții sistem suedez; Puericultura (Piatra N.) . . . . . Lei —.—
- Lascarachi I. Iulia: *Metodă rațională pentru educația copiilor mici dela 2—6 ani, lecții zilnice în Grădina de copii* (Piatra-N.) Lei —.—
- Radu Petre: *Conducerea de sine a clasei*, editura Steinberg București . . . . . Lei 15.—
- Pamfil I.: *Jocuri de copii*, adunate din comuna Țepu (trei broșuri în editura Academiei Române). . . . . Lei —.—
- Kiriac D., Bănulescu N., Saxu N.: *Cântece și coruri școlare pentru uzul copiilor din școlile primare* (ed. Casa Școalelor, București). . . . . Lei 15.—
- Teodosiu Grigore: *Ciripit de păsărele* (ed. I. V. Socec) . . . . . 10.—
- Teodosiu D.: *Metodica învățământului primar, pedagogie practică* (ed. Steinberg). . . . . Lei 20.—
- Teodosiu D.: *Didactica învățământului primar, pedagogie practică* (ed. Steinberg, București). . . . . Lei 10.—
- Bucovineanu Ioan: *Manual de educație fizică suedeză* (ed. Casei Școalelor, ediția II). . . . . Lei 28.—
- Collard F.: *Metodologia învățământului secundar*, (ed. Casa Școalelor București). . . . . Lei 30.—
- Borgovan Gr. V.: *Povățuitor didactic metodic* (ed. Cartea Românească București). . . . . Lei 9.50
- Costescu N. Gh.: *Metodica Istoriei Românilor* ed. II. (ed. Viața Românească, Alcalay București). . . . . Lei 35.—
- Costescu N. Gh.: *Metodica Geografiei* (ed. Steinberg . . . . . —.—
- Costescu N. Gh.: *Metodica limbii române*, ed. I. (ed. Viața Românească-Alcalay). . . . . Lei 40.—
- Costescu N. Gh.: *Metodica Aritmeticei și Geometriei* ed. II. (ed. Viața Românească—Alcalay). . . . . Lei 40.—
- I. Nisipeanu și T. Geantă: *Metodica Religiei și a Limbei Române* (edit. Steinberg — București). . . . . Lei 80.—
- Borgovan Gr. V.: *Didactica* (ed. Cartea Românească). . . . . 7.—
- Găvănescu I.: *Didactica generală, principii de educația inteligenței* (ed. Steinberg). . . . . Lei 20.—
- Pipoș Petru: *Didactica*, (Arad 1909, ed. autorului) . . . . . —
- Nisipeanu I.: *Școala activă* (cartea II) Didactica. (R. Vâlcea 1923, librăria Apreotesei și Grabovschi) . . . . . Lei 30.—
- Nicolaescu N.: *Predarea învățământului agricol în școlile primare și normale; metodică specială* (ed. Casa Școalelor). Lei 7.50
- Biciulescu N. Marin: *Desenul și Modelajul la copii* (ed. Cartea Românească) . . . . . Lei 40.—
- Dimitriu Sevasta: *Cântece cu jocuri pentru grădinele de copii și școlile primare* (ed. „Universală” București 1920). Lei 4.—
- Saxu Nicolae și Nicolăscu Vasile: *Curs metodic de lucru manual* (editură proprie București 1923) . . . . . Lei 48.—

- Ionescu D.: *Conducător pentru predarea gimnasticii în școlile secundare de băieți și de fete* (București 1909, Göbl). Lei —.—
 Culea D. *Apostol: Literatura copiilor și șezătorile cu copiii în adaos: Catalogul cărților pentru copii în românește* (editura Casa Școlilor 1923). . . . . Lei 23.—
 Ghița Ion: *Povește metodice* (ed. Cartea Românească Buc.) „ 12.—
 Șoltuz Constantin: *Jocuri școlare*, (ed. Cartea Rom.) Lei 22.50
 Patriciu Gr.: *Metodica învățământului primar*, (ed. Stein. Lei 12.—

IV. Diverse

- Adamescu Gh.: *Lucrările congresului Educației populare, ținut la Bruxelles în 1910* (ed. Minerva 1911) . . . . . Lei —.—
 Iorga N.: *Cercetașii și Monumentele noastre de istorie și artă*, (București 1919) . . . . . Lei 4.—
 Adamescu Gh.: *Cuvinte cercetășești*, (București 1919, la depozit la C. M. L., str. Latină 10 București) . . . . . Lei 4.—
 Comandamentul Mării Legiuni a Cercetașilor Români: *Statutele și Regulamentul Asociației*, (București, 1919, în depozit la C. M. L., str. Latină 10) . . . . . Lei 4.—
 Comandamentul Mării Legiuni a Cercetașilor Români: *Programul de lucru al Cercetașilor*, (în depozit la C. M. L. str. Latină 10, București) . . . . . Lei 4.—
 Comandamentul Mării Legiuni a Cercetașilor Români: *O școală de imputernicire: Cercetașii* (București 1916) . . . . . Lei —.—
 Urechia Nestor: *Săculețul de povește al Cercetașului* (în depozit la C. M. L., str. Latină 10, București) . . . . . Lei 7.—
 Popescu Spiridon: *Contribuțiuni la muncă pentru ridicarea poporului român*, (ed. Alcalay București) . . . . . Lei 20.—
 Societatea pentru protecția animalelor: *Modul de a înființa asociațiuni școlare*, (București 1908) . . . . . Lei —.—
 Idem: *Păsările noastre*, (București 1912) . . . . . Lei —.—
 Idem: *Atárnarea cuiburilor (artificiale) Berlepsch pentru păsările sălbatice*, (București 1908) . . . . . Lei —.—
 Foerster W. Fr.: *Indrumarea Vieții*, pentru băieții și fetele dela 18 ani. Traducere de Nicolae Pandelea (ed. Socec, Buc. Lei 20.—
 Foerster W. Fr.: *Cartea Vieții*, trad. de N. Pandelea (ed. Socec, București, ediția II) . . . . . Lei 16.—
 Wagner Charles: *Viața cumpătată*, traducere (București 1921, editura Fundației I. V. Socec) . . . . . Lei 10.—
 Simionescu Ion: *Oameni Ateși, I. Străinii* (ed. C. R. Buc.) Lei 14.—
 Simionescu Ion: *Pufuri de păpădie*, (ed. biblioteca „Cercetașilor români“ București) . . . . . Lei 3.—
 Mehedinți S.: *Poporul*, (ed. Viața Românească Alc 'ay) Lei 20.—

- Mehedinți S. : Școala poporului.* (ed. Viața Rom. Alcalay) Lei 24.—
- Mehedinți S. : Către noua generație,* (ed. Socec) . . . Lei 30.—
- Kucken Rudolf : Înțelesul și prețul vieții,* (ed. Viața Românească Alcalay 1919) . . . Lei —.
- Urechia Nestor: Dragi să ne fie munții,* (ed. Asociația Cercetășilor Români, 1916 București) . . . Lei 4.—
- Dumbravă Bucura : Cartea Munților.* (București 1920) . Lei 6.—
- Demolins Edmond : In ce stă superioritatea Anglo Saxonilor?* trad. C. Brăileanu (ed. Minerva București 1915) . . Lei —.—
- Botez I. : Aspecte din civilizația engleză* (editura Viața Românească Iași) . . . Lei —.—
- Rădulescu Motru C. : Știință și energie* (ed. Alcalay „Biblioteca pentru toți No. 241). . . . . Lei 6.—
- Rădulescu Motru C. : Cultura română și Politicianismul* (ed. Alcalay „Biblioteca pentru toți No. 585-586). . . . . Lei 12.—
- Petrescu R. Petre : O experiență școlară* (o școală normală instituită la sat) ed. librăriei P. Suru, București . . . . Lei —.—
- Coșbuc Ch. : Conferințe populare* vol. I și II (ed. Casa Școalelor București). . . . . Lei 40.—
- Antoniade C. : Thomas Carlyle* (ed. Carol Göbl-Rasidescu București 1912). . . . . Lei —.—
- Carlyle Thomas : Muncă, Sinceritate, Tăcere,* pagini alese, trad. din englezește de C. Antoniade (ed. Viața Românească „Biblioteca pentru toți” No. 660). . . . . Lei 4.—
- Carlyle Thomas : Eroii. Cultul eroilor și eroicul în istorie,* traducere de C. Antoniade (ed. Casa Școalelor). . . . . Lei 16.—
- Schanoong Mia : Gimnastica femeii,* trad. Colonel Virgil Bădulescu (tip „Sportul” București 1924) . . . . . Lei 15.—
- Ministerul Instrucțiunii publice : Colecțiunea legilor, regulamentelor, programelor și orarelor* privitoare la învățământul primar, în vigoare la 1 Iulie 1923 (oficiale, fără plata ; se vor cere dela Ministerul Instrucțiunii publice — Casa Școalelor.
- Fundația culturală „Principele Carol” : Statutul, Legea și Regulamentul și Programul de lucru al Căminelor culturale* (București 1923, se dau gratuit, la cerere : Fundația culturală „Principele Carol” str. Latină 40., București). Sunt publicate și în „Monitorul Oficial” No. 164 din 23 Octomvrie 1923.
- Gh. D. Mugur : Căminul Cultural, organizarea și activitatea lui* (la Fundația „Principele Carol”) . . . . . Lei 15.—

Cronica

D-nul profesor Iorga despre rostul examenului.

Dintr'o dare de seamă despre „Ce este Istoria Universală” (publicată în ziarul „Neamul Românesc”) aflăm un adevăr care trebuie să dea de gândit făuritorilor de reforme școlare: Ilustrul profesor a determinat psihologeste ce trebuie să fie un examen:

„Ideile adevărate cer timp de odihnă. Toate forțele misterioase contribuie ca să iasă astfel lucruri bune. Am o mare dușmănie față de examene. Acestea însemnează ca cineva să răspundă cu ceva personal la ceea ce a primit și n'a putut mistui. Deranjezi astfel lucrul misterios și spornic ce se face în inteligența omenească”.

Cum trebuie să înțelegem istoria.

La aceiaș curs ținut lunile trecute la Universitatea din Cluj despre „Ce este Istoria Universală” (și rezumat în coloanele ziarului „N. R.”) d-nul Iorga a expus un principiu de metodă care trebuie să se înfigă și în școala populară, în ceea ce privește chipul cum să tratăm istoria: O mișcare care se desfășoară și nu o suprafață de figuri, de fapte aruncate într'o frescă. „Domnia sa consideră mersul evenimentelor ca un râu care curge. Ce se află pe malurile acestui râu, nu trebuie să ne preocupe. Pe cercetătorul istoric îl interesează cursul râului. Fiecare afluent e interesant când contribuie la dezvoltarea râului. Dacă nu lași însă la o parte lucrurile de cari nu se simte nevoie, te rătăcești pe tine și rătăcești și pe alții”.

Instrucția publică în Rusia e în plină descreștere.

Știrile ce ie publicăm sunt comunicate de „Biourul Internațional al Muncii” din Geneva. Sunt dar garantate de cea mai deplină exactitate.

Invățământul în Rusia este într'o scădere continuă. Astăzi este „într'o stare spăimântătoare”. Caracterizarea este a d-nei Krupscskaia ajutoarea comisarului de instrucție, cu prilejul ultimului congres comunist.

47 școli superioare s'au închis din anul 1921—22. Al doilea institut politehnic și institutul electrotehnic din Petrograd; institutul pedagogic din Tver; facultățile de medicină din Nijni Novgorod, Rostoff, Ianoslav, Sinferopol, Perm, au fost închise în anii 1922—23, 23—24. Condițiunile de viață ale studenților sunt vrednice de plâns. Cât despre profesorii universitari, leașa lor „este mai mică decât salariul tuturor categoriilor de muncitori”.

Numai școlile de industrie au ceva spor de elevi; dar și acestea funcționează în foarte proaste condițiuni. Dar „problema instrucției profesionale nu s'a rezolvat nici într'un fel”.

Învățământul primar este într'o stare și mai groaznică. Înainte de revoluție, 50 la 100 din copiii în vârstă de școală frecventau școala. În 1923 nici 38 la 100 nu mai urmează.

Criza învățământului extrașcolar în Franța.

Autoritățile școlare din Franța sunt alarmate că toate cursurile de adulți au scăzut cu 23 la 100 ; iar numărul ascultătorilor cu 20 la sută.

Mai mult de un sfert din învățătorii Franței au muncit gratuit la aceste cursuri.

Inspectorul general care raportează despre aceste stări de lucruri, arată piedicile. Între altele, concurența balurilor și cinematograful, apoi exodul tineretului spre orașe, o problemă specială în Franța.

Se propune și acolo programe practice, personal special și un buget fix. Inspectorul conchide : Nu-s vremurile pentru a ne bizui pe „cursuri desinteresate”.

Programul francez de psihologie la școlile normale.

Noutatea acestui program este că bazează acest studiu pe observație și experiență, utilizând „les données de la conscience” suvenirurile personale, povestirile, biografiile, memoriile și corespondențele”, cum și experiențele dela școlile de aplicație.

Adică tocmai ce nu cuprind cărțile și programele noastre de până acum, pentru această știință de fundament în pregătirea învățătorului.

† Moartea inspectorului școlar Gheorghe Simionescu.

A murit unul din frunțașii școlii grupați în jurul marelui Haret. A fost învățător de sat dar s'a ridicat până aici prin merite cari pot pildui și altora. Dă un concurs și trece ca institutor urban în Piatra N.

Trece un nou concurs și e numit director al școlii No. 27 din București unde s'a distins 12 ani.

Apreciat în deosebi de marele Haret, e luat între cei mai harnici ai lui colaboratori și numit în personalul de control ca revizor școlar al județelor Neamț, Putna. Meritele și activitatea lui rodnică îl ridică pe treapta superioară acum 15 ani, când e numit inspector școlar al Capitalei. În adevăr, aci ca și în alte orașe pe unde trecuse, încrezător în propriile sale mijloace, reușește de-și fixează pentru restul anilor această poziție superioară în ierarhia școlii.

Autor de cărți didactice ; a scris până în anul acesta, singur și în colaborare cu alții, abecedare, geografii, cetiri și diferite lucrări cu caracter școlar. Decorat cu Răsplata Muncii clasa I-a pentru învățământ și ofițer al Coroanei României, convins de serviciul ce aduce școlii, era orb în pornirea sa, căci omul se identificase cu cariera și privea cauza școlii ca pe aceea a lui Dumnezeu. Încă dela război s'a întors în regiunea noastră, în calitatea lui de inspector școlar al județelor

vecine având și Neamțul care-l chema prin interese multiple. Aci în orașul nostru dublează numărul de școli; ochiul lui ager călăuzea în primul loc nouile școli înființate de el.

Era sever la datorie! Era chiar exigent!

La 56 de ani, vârsta n'ajunsesse să supue pe acest entuziast veșnic tânăr, căci cum spunea el „sufletul tânăr dă pintoni anilor bătrâni"! Pentru cine arăta el atâta râvnă și devotament, dacă nu pentru a da pildă subalternilor pe care azi îi părăsește. Conștiința sa nu a fost aceea a unui profesor mai mult sau mai puțin bine înzestrat de la natură; ea a fost numai conștiința datoriei carierei. Uneori i se întâmpla ca proorocului din povestirile antice din Biblie că „chemat pentru a blestema, el bine-cuvântează”.

Din întreaga lui activitate se desprind trei însușiri: *Voința*, *Munca* și *Răbdarea*, însușiri care la noi nu se prea țin în seamă. Fiindcă el însuși era muncitor, cerea muncă și altora și știa să-și aprecieze energiile. Regretatul nostru Inspector nu știa să se cruțe pe sine; pentru aceasta cerea și altora muncă încorda'ă până la sacrificiu.

Și a fost sortit, omului școalei, să-și dea obștescul sfârșit, cu mâna pe registrul de prezență, la postul de onoare, pe banca școalei, copila lui mult iubită.

Din acest moment ne obligăm a face ca această școală să se numească în viitor „Școala primară No. 6 de băieți inspector școlar Gheorghe Simionescu” ca un omagiu omului care în chip așa de simbolic s'a sfârșit la datorie.

Gh. Tomulescu

Directorul școalei de băieți No. 6 Platra-N.

***Ateliere de croitorie pe lângă școalele primare de fete.* (O pildă dela Galați)**

În anul 1917 a luat ființă pe lângă școala primară de fete No. 5 din Galați, din inițiativa și sub conducerea d-nei Elena Densușianu, directoroa școalei, un atelier de croitorie.

În acel atelier au lucrat elevele școalei, chiar în timpul când orașul era bombardat, rufe pentru soldați, contribuind astfel și ele micuțele copile, la ajutorarea celor cari ne apărau pământul.

Încredințându-se mai târziu D-nei Elena Densușianu direcțiunea șc. No. 7 de fete, d-sa a înființat în 1920 și pe lângă această școală un atelier de croitorie, cu scopul bine precizat de a pregăti într'însul pentru meserie absolventele sărace ale școalei, ferindu-le tot odată prin desvoltarea dragostei de muncă, din calea atâtor primejdioase tentațiuni.

Dela înființare până astăzi, D-na Elena Densușianu cu o stăruință demnă de admirație, a organizat tot mai bine atelierul, făcând din el o instituție cu caracter durabil, care să continue educația post-școlară a elevelor, ceace de mult s'a preconizat și s'a făcut în alte țări.

Ca să se vadă la ce desvoltare a ajuns atelierul de croitorie de pe lângă șc. de fete No. 7 este suficient sa înșirăm câteva date;

Atelierul este condus de o maestră cu pregătire specială. Un comitet alcătuit din oameni de inimă în frunte cu d. comandor Pompiu ceorgescu supraveghează de aproape activitatea lui. La sfârșitul anului școlar 1923—1924, atelierul a dat după 3 ani prima serie de 7 absolvente. Absolventelor li s'a oferit la plecare câte o rochie și câte o mașină de călcat. Din cele 7 absolvente, 3 lucrează croitoria la dânsese acasă, 4 în diferite ateliere.

Actualmente lucrează în atelier 40 de foste eleve.

Multe alte solicitatoare n'au putut fi însă primite din cauza insuficienței localului căci atelierul funcționează deocamdată în camerele puse la dispoziție de d-na directoare din locuința sa.

Comitetul și-a propus să ridice cât mai curând un local propriu.

Noi îndemnăm călduros ca și alte școli să imite fapta d-nei Elena Densușianu, fiindcă, evident, pregătirea elevilor ca și elevelor pentru viața socială trebuie să fie în rândul întâi al preocupărilor noastre.

*Se merge prea departe cu învățământul antireligios,
laicizându-se chiar și poezia.*

Cetim această informație în suplimentul literar al ziarului „Cuvântul” :

La Paris, s'a judecat de curând procesul intentat de poetul Francis Jammes, profesorului Bouillot, președintele Federației profesorilor de liceu și autor al manualului școlar : „Les lectures enfantines”. În acest manual, profesorul-autor, a publicat câteva bucăți ale lui Francis Jammes, ca și de ale altora de altfel, cu „mici corecturi”.

Avocatul poetului, ca să dea deplină idee tribunalului despre chipul cum a fost masacrat textul poeziilor, a făcut câteva citații, într'adevăr grotești. Conform circularei ministeriale care interzice întrebuițarea noțiunilor și termenilor religioși în învățământ, autorul-dascăl a suprimat pretutindeni cuvântul „Dumnezeu” — sau mai stupid, l'a înlocuit. Cu rimele de asemeni. Astfel un vers al lui Hugo :

„Le bon Dieu nous fera prendre plus de poisson” (Bunul Dumnezeu ne va ajuta să prindem mai mult pește) a devenit : Voiu bea apă și voi face două treburi odată.

(Moi je boirai de l'eau et ferai double tache).

Tot așa cu pasagii din Erckmann-Chatrian. Un personaj care se numea Christel, a devenit Cristel, și așa mai departe. Vinovatul s'a apărat cu textul circularei ministeriale. Dar cine îl obliga să ciorpârțască poeziile și operele existente, când putea prea bine să fabrice el literatură, după rețeta ministerială ?

Profesorul a fost condamnat, iar presa și critica franceză și-au bătut joc îndestul de aceste inovații care n'au nici măcar meritul unei stuzipenii originale.

E luată deadreptul după tactica sovietelor.

Învățământul agricol în școlile normale.

Cetim în ziarul «Universul» acest judicios articol:

Azi, mai mult ca până acum, trebuie să se pună mare temeiul pe studiul agriculturii în școala primară. Meseria, cu care plugarii noștri își câștigă pâinea, merită această importanță.

Dar cum poate împărtăși elevilor săi cunoștințele agricole, acel învățător care nu le are el însuși? Constatarea o pot face organele în drept; în toată țara, abia 10 la sută din numărul total al învățătorilor au noțiuni agricole mai serioase. Și, ne întrebăm: învățătorul este de vină că nu și le-a însușit? Sau sistemul care domnește azi în învățământul normal primar și în care științelor agricole nu li se dă nici o importanță?

Studiul științelor agricole se predă în școlile normale, numai în clasele 4 și 5, câte o oră pe săptămână și de către profesorii de științe naturale, sau de agronomi, dar numai în semestrul de iarnă, dela 15 Noembrie până la 15 Martie.

Cine își poate închipui că studiul așa de vast al tuturor ramurilor agricole, și'l pot apropla viitorii, învățători în cele 30 de ore câte se fac în total în clasele 4 și 5? Sau cine crede că profesorul de științele naturale poate preda, cu bune rezultate, studiul științelor agricole?

*

Orice școală normală are o fermă sau o grădină, unde elevii, din toate clasele, fac practică agricolă în sezonul de vară, 4 ore pe săptămână. Dar cum? Sub a cui conducere?

Regulamentul școlilor normale prevede că agronomul trebuie să aibă titlu academic. Din 98 școli normale, numai 5—6 au un astfel de agronom; iar restul școlilor sunt angajați grădinari sau absolvenți dela școlile inferioare sau elementare de agricultură.

Să nu se creadă că toate fermele și grădinele școlilor normale sunt bine exploatate.

Ce este de făcut pentru încetarea acestei stări de lucruri și pentru răspândirea cât mai grabnic și efectiv a cunoștințelor agricole?

În cadrul învățământului normal primar trebuie să i se dea învățământul agricol locul cuvenit.

În ministerul instrucțiunii să se facă o secțiune pentru învățământul agricol, încredințată unui profesor care să aibă mână liberă în îndrumarea învățământului agricol în școlile normale, seminarii, licee și școli primare.

Să se numească la toate școlile normale numai agronomi cu titlu academic, cu gradul de profesor de agricultură. S'ar mai putea primi la Herăstrău sau la Cluj, un număr de învățători, cu diplome emise de Academia de agricultură, să fie numiți profesori de agricultură la școlile normale

Să se predea științele agricole începând din clasa 2-a, câte două ore pe săptămână, tot anul. Iar practica agricolă să fie menținută la 4 ore pe săptămână, cu toate clasele în semestrul de vară, dela 15 Martie la 20 Iunie și dela 15 Septembrie la 15 Noembrie.

Studiul agriculturii să fie socotit între științele principale și să fie obligator și pentru examenul final de capacitate, nu numai la examenul de clasă.

Conducerea și exploatarea fermelor de pe lângă școlile normale, să fie încredințată numai profesorilor de agricultură. Numai așa se poate asigura o exploatare rațională și nestingherită.

Duminicile și sărbătorile profesorii de agricultură vor ține, în satele din împrejurimi, conferințe agricole, la cari vor participa și elevii ultimului an, spre a-i introduce astfel în viața satelor.

În felul acesta s'ar putea spera ca fiecare școală rurală să devină un focar atrăgător al țărănimii noastre de unde va porni nu numai lumina priceperii, ci și a izvorului de belșug, pentru plugarii noștri, cari vor învăța să cultive mai bine pământul lor.

Aurel Lupan

Profesor de agricultură

Oală de apă sau oală cu apă.

Un bun obicei este, că de câte ori ni se pare, că alții greșesc, să ne întrebăm, dacă nucumva noi nu greșim. De câte ori nu auzim : Ce e prostia asta să zici o oală de apă? Doar oala e de lut nu e de apă!

Întrebatu-s'au însă, acei cari reduc gramatica unei limbi la astfel de judecăți, cum se face de poporul pe întreg pământul românesc o oală *de* apă și nu una *cu* apă cere? (Nu e vorbă, azi cam cere rachiul în loc de apă). Nu cumva avem aface cu unul din acele fenomene linguistice, căreia până acum nu i-am dat atențiunea cuvenită?

Căci nu numai *cală de* apă zice Românul, ci și *grămadă de* mere, *fugă de* cal, *litru de* vin, *kilogram de* prune, *kilometru de* drum, *pădure de* câmp, ba chiar *Vălenii de* Munte. Și dacă s'ar putea cineva supăra de nu se zice oală *cu* apă, dacă unii s'ar putea gândi să zică *grămadă cu* mere sau *pcate o fugă cu* calul, nu prea vedem prepoziția, care ar trebui să înlocuiască pe *de* în kilogramul *de* prune, kilometrul *de* drum etc. Oare și acei, cari au botezat *Vălenii de* Munte nu știau românește?

În cărțile de istoria limbii noastre scrie, că o dată particula *de* a avut aceleași întrebunțări, pe cari și azi le are în franțuzește, în special de *a forma genitivul*. Se citează expresiunea din vechiul document românesc : «*la mănăstire de Bistrița*», în loc de «*la mănăstirea Bistriței*». Pe de altă parte în latinește expresiile, în cari particula *de* ne încurcă atât de mult pe noi azi, se exprimau prin genitivul partitiv (*poculum aquae* etc.)

Și atunci, nu e mai natural să admitem, că acel genitiv arhaic cu *de s'a* păstrat până azi în expresiile pahar *de apă*, etc ? Nu e mai natural să admitem, că nu întreg poporul greșește, ci acei, cari nu-și dau osteneala de a pătrunde mai adânc firea limbii noastre?

Inginer Cristea Niculescu

**20 de ani dela moartea unui învățător scriitor ce nu trebuie uitat:
Ion Pop Reteganul.**

Până a nu veni Goga și părintele Agârbiceanu cu icoanele lor din satele Ardealului, anii noștri tineri au privit zările de peste munți prin povestirile unui modest scriitor de țară, din comuna Reteag.

Ion Pop Reteganul a fost și un învățător apostol despre care bătrânii vorbesc ca despre o figură legendară. Învăța copiii oamenilor încât «copiii fugeau dela câmp la el, la școală», «nu încăpeau în școală, ședeau pe jos când n'aveau loc în bănci». Și asta numai de când a venit el în sat. Se mirau și oamenii. Mai 'nainte erau pedepsiți că nu-și lăsau copiii la școală, acum nu-i pedepsea nimeni fiindcă nu încăpeau în școală.

Cum alergau copiii la școală, așa au alergat și părinții copiilor la cărțile lui, la «Poveștile ardelenesei», la «Cărțile săteanului român», la «Cartea poporului» și la alte zeci de volume răspândite de acest modest muncitor în cîmpul național.

A fost ca un Ion Ciocârlan al nostru, ca părintele Marian al Bucovinei, lucrător în două țărini spirituale.

Am recitat de curând unele din bucățile lui. O revizuire pe ici pe colo a stilului provincial, ar putea da bibliotecii populare un mănunchiu de nuvele din cele mai gustate prin senzul lor adânc moral și național.

Libertatea metodelor în școală.

Frunzăriam într'o seară de toamnă posomorită caetul cu „planurile lecțiilor” ținute de mine și colegi la școala de aplicație, pe când eram elevi normalişti. Un caet îngălbenit, un caet ce îmi trezește în suflet amintiri duiioase dintr'o vreme plină de avânt tineresc și de vise. Sunt peste 300 de lecții și toate modelate după acelaș calapod, cu inevitabilele trepte formale, cu întrebări meșteșugit puse ca să căpătăm dela elevi răspunsurile dorite.

La sfârșitul fiecărei lecții, banalele aprecieri personale:—Lecția fiind în conformitate cu cerințele metodei, a reușit ; ori:—Partea tehnică a lăsat de dorit ori:—S'a stăruiat prea puțin în cutare treaptă din scara treptelor formale, etc.

Și cum răsfoiesc filă după filă, purtat de gânduri melancolice,—

căci mulți dintre colegii propunători ai acestor lecții, zac astăzi sub
glie, răpuși de asprimea vieții, mă oțresc la lecția de citire a
cologului P. și citesc la observații :

„Lecția ar fi reușit pe deplin dacă nu s'ar fi uitat asocierea“. Un
elev.—și nu dintre cei mai silitori, i-a adus aminte, în hazul clasei și'n
consternarea propunătorului, că „a sărit asocierea“.

Era sapt aievea petrecut : Elevul din clasa III-a primară a rea-
mintit propunătorului că a uitat o treaptă formală.

Această însemnare îmi aduce aminte o altă întâmplare, tot de
pe când eram normalist : Micuțul școlar Trăilescu din cl. I-a.șc. de
aplicație, își însușise atât de bine metoda ncastră de predare, și de
multe ori „facea lecții“ cu conșco'arii săi. Aceleași gesturi, aceiaș șiretenie
în întrebări ca să primească răspunsul dorit, aceleași vorbe ca la
un adevărat profesor. Numai că erau întovărășite de drăgăleșenia copi-
lașului de 7 ani și de hohotul argintiu al corșcolailor săi...

Și acum, o întrebare : —O lecție nouă, mai poate fi nouă pentru
elevi, ne mărginim să o modelăm după acelaș calapod ca pe cele pre-
cedente ?

Mai putem atrage pe copii prin farmecul noutății,—se cunoaște
obiceiul elevilor de a își frunzări cărțile încă dela începutul anului,—
când, automaticește, punem zilnic aceleași întrebări, întovărășite de
aceleași gesturi, ca „să furăm“ răspunsurile dorite ?

N'ar fi mai nimerit să i se lăse învățătorului o cât mai mare liberă-
tate în „căutarea celui mai lesnicios și mai plăcut drum ce duce dela
inima sa a elevilor“ ?

În școala normală să i se dea viitorului învățător numai directive,
numai norme generale, fără a'l încătușa de o anumită metodă, care
oricât de bună ar fi, devine prin veșnica-i repetire, lipsită de farmecul
noutății pentru elevi. S'ar avea atunci în vedere, nu dexteritatea
învățătorului de a se conforma urei anumite metode, ci ușurința și
mai ales, plăcerea ce o simt micii școlari în însușirea nouilor cunoș-
tințe. Metoda lecției ar fi sugerată de starea sufletească a învăță-
torului ori a clasei de-un colț senin de cer, de ramurile încărcate cu
flori ce bat în geamul clasei, de-o pasăre ce și ciripește cân-tecul în
pomul din grădina vecină cu școala.

G. Roiban

Inv. înaintat

com. Vânăjuleț—j. Mehedinți

Tipăriturile Casei Școalelor dela 1900 până la 1924.

1) Arta națională	23.700	exemplare	5	cărți
2) Cursuri Universitare	44.800	"	19	"
3) Biblioteca pedagogică.	313.500	"	81	"
4) .. literară	335.000	"	66	"
5) .. publicațiunilor diverse	401.200	"	74	"
6) .. copiilor, tinerimii, texte și traduceri din scriitorii latini și greci	418.200	"	87	"
7) .. cărților didactice pen- tru școalele speciale	448.300	"	156	"
.. pentru popor, de popu- larizarea științei și antialcolică	1.348.246	"	146	"
Total			3.332.946	exemplare 644 cărți

□ □ □

CEA MAI BUNA REVISTA

▼ POPULARA ▼

ALBINA

IEȘE DE 2 ORI PE LUNĂ

Dela 1 IANUARIE 1925 ABONAMENTUL E 80 LEI

ABONAȚI ȘCOALE, BISERICA, COMITETUL ȘCO-
LAR, BIBLIOTECILE, FUNCȚIONARIII RURALI,
SĂTENII, ETC., LA ACEASTĂ VECHIE REVISTĂ
INTEMEIATĂ DE SPIRU HARET

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

Str. LATINĂ 10 (fostă Dr. Kalinderu)—BUCUREȘTI

LAMURA

Bibliografie

CHRISTINA ROY: *Ciobănașul din Roșova sau fără Dumnezeu în lume*, episod din viața poporului slovac. Trad. I. Gr. Opreșan (Edit. „Răsăritul” pr. 10 lei).

O foarte aleasă lectură morală-religioasă pentru tineretul de azi care nu mai crede, foarte nemerită poveste pentru satele unde cetirea bună trebuie vârată pe toate căile în aceste zile de nimicnicie morală, vecină cu scepticismul cel mai amar.

Scriitorul Ion Opreșan a făcut o faptă bună, dându-ne-o într-o frumoasă românească potrivită conținutului. Este povestea unui copil orfan crescut de comună. Ajunge ciobanul satului. Neliniștea religioasă, setea de mângâiere, îl mână spre Dumnezeu. Il află din gura altora și e fericit. Ca să se ferească și mai mult, învață carte cu un alt copil, ca și el, și-și potolește aspirația spre divinitate, cetind Sfânta Carte.

O temă pe care am mai găsit-o, cu variații, în Waldheimat de Rosegger.

De aș avea controlul lecturii din această țară, aș pune această cartică ori unde e o bibliotecă de liceu, de viitor învățător sau preot (preot mai ales).

Ba dacă i-aș ceti-o și lui moș Stan din Bran, într-o seară de răgaz potolit, mi-ar mulțumi din inimă, ca după ascultarea unei cazanii.

Cărți apărute în editura Casei Școalelor.

1. Claparède: Psihologia copilului, tr. de V. Duiculescu. 70 lei
2. S. Reli: Sânge de Moldoveni . . . . . 10 "
3. M. Mihăileanu: Mica pravilă. . . . . 16 "
4. I. M. Răureanu: Istorioare pentru copii, prelucrare de A. Moșoiu . . . . . 16 "
5. „Povești” după Shakespeare, trad. de P. Grimm . . . . . 15 "
6. „Plante de primăvară” de I. Simionescu . . . . . 8 "
7. „Prin poeni și pajiști” de I. Simionescu. . . . . 9 "
8. „Pe plaiuri de munte” de I. Simionescu . . . . . 7 "
9. „Plante de baltă” de I. Simionescu . . . . . 7 "
10. Avram Iancu de St. Dragomir . . . . . 12 "
11. Trei drame de N. Iorga . . . . . 20 "
12. Cele mai frumoase doine, alese de G. Murnu . . . . . 12 "

Ioan Timuș: *Japonia* (Viața și obiceiurile) pr. 50 lei.

G. Popa Lisceanu: *Basarabia* (privire istorică) prețul 10 lei.

Pr. I. Bârlea: *Balade, Colinde și Bocete din Maramureș* 20 lei.

Pr. I. Bârlea: *Cântece populare din Maramureș* (descântece, vrăji, farmece și desfaceri) pr. 50 lei.

Gh. Coşbuc: *Cartea vrednicilor româneşti* alcătuită pentru tineri şi bătrâni (Biblioteca pentru popor) pr. 12 lei.

S. T. Kirileanu: *Ştefan cel Mare şi Sfânt*, istorisiri populare (ediţia III-a sporită) pr. 25 lei.

TIMOTEI POPOVICI: *Carte de Cântece*, partea I-a (Cântece în 1, 2 şi 3 voci pentru azilele de copii, şcoalele primare şi cursul inferior al şcoalelor secundare. În deposit la autor: Sibiu, la şcoala normală „Andrei Şaguna”). Preţul 32 lei.

Cunoscutul compozitor şi maestru al cântului popular, ne-a dăruit o culegere de cântece pentru copii, de toate vârstele, pentru toate sesoanele şi pentru toate felurile de serbări. Se înţelege, nota cântului popular domină această colecţie, cum e şi de preferit.

Cărţicea d-lui Popovici stă cu cinste lângă aceea a d-lui Chiriac din edit. Casei Şcoalelor—ambele completându-se. Nu-i iertat unei şcoale să n'aibă în bibliotecă colecţia d-lui T. Popovici; dela Sibiu. O recomandăm călduros cetăţenilor noştri.

V. STROESCU şi N. PANTELY STANCIU: *Dobrogea nouă — Pe căile Străbunilor*. (Bazargic 1924; preţul 60 lei).

A avea un rost cultural sau administrativ într'o parte a ţării, se cere, întâiu de toate, să intri în spiritul regiunii pentru a te înforma, orienta şi adapta, ca să poţi lăsa o urmă în opera la care eşti pus. Poate că slujbaşii misionari trimişi în toate unghiurile ţării, ar fi făcut greşeli mai puţine dacă ar fi căutat să-şi dea seama de ceace este în sufletul regiunii unde au fost trimişi şi de care să se fi legat spiritualiceşte într'un fel oarecare. O fericită excepţie o face d. Vasile Stroescu, revizorul şcolar al jud. Caliacra. Cu o pasiune tinerească, anaeronică în zilele noastre de mercantilism şi bicisnicie, a cutreerat sat cu sat din Cadrilater, culegând tot felul de date, documente, fotografii, vestigii de ale trecutului. Un morman de note. Le-a redactat într'un stil entuziast pentru o monografie amănunţită a provinciei, din care a ieşit numai vol. I.

În această parte de introducere, autorul ne înfăţişează istoricul pământului din vechile timpuri ale elenismului şi al barbarilor sciţi. Apoi alte scurgeri de popoare; turcii, bulgarii şi noi români. Ceva din etnografia şi antropogeografia regiunii. Solul, clima şi bogăţiile economice. Învăţământul. Administraţia. Urmează descrierea principalelor oraşe: Bazargicul, Balciul, Caliacra.

O sumedenie de ilustraţii culese din acest mozaic al României, împodobeşte lucrarea (monede şi unelte antice, peisagii pitoreşti, vederi din oraşe şi din îndeletnicirile populaţiilor, monumente etc.).

Aşteptăm acum şi vol. II unde vom face cunoştinţă cu duhul satelor de acolo.

Dr. HORIA SLOBOZIANU: *Copilul, îngrijirea lui modernă* (Editura „Cartea Românească” București pr. 50 lei).

În noua sa lucrare, d. dr. Slobozianu ne pune la curent cu metodele cele mai noi în ce privește îngrijirea copilului.

D-se insistă cu drept cuvânt asupra alimentației și asupra tratamentului boalelor. Autorul ne mai arată cum trebuie hrănit copilul la diferite vârste și ne dă meniuuri pe vârste. Era nevoie de puțină ordine în această chestiune, căci alimentația unilaterală și indigestă din țara noastră face destule victime.

În alte capitole, găsim expuse îngrijirile de dat copilului bolnav. Mamele vor găsi cum trebuie să facă o baie, o compresă nu sinapism, etc. Se indică și tratamentul boalelor mai frecvente în copilărie (eczemă, constipații, lipsă de apetit etc.).

Partea nouă în această lucrare sunt ideile germane pe care d-rul Slobozianu le asociază cu doctrina școlii franceze.

La noi în țară, copii sunt crescuți după fantezia fiecărei mame sau bunice, de aceea rezultatele nu sunt totdeauna multumitoare. Când știința și-a spus cuvântul ei, nu ne mai e permis să facem ficcare încercări pe care le regretăm mai târziu.

Această lucrare plină de lucruri bune va fi firul conducător al părinților care vor să-și crească copiii în mod rezonabil și să-i ferească de boale.

ION NISIPEANU ȘI T. GEANTA: *Metodica Religiei și a Limbei Române*, vol. I din „Școala activă” (Edit. Steinberg București, 432 pag. prețul 80 lei).

Dela scrierile de copioasă documentare teoretică (Filozofia școlii active, didactica ei), eminentul profesor ajutat de asistentul său d. Geantă, a trecut la practica școlară zilnică: Un mănunchiu de lecții tipice însoțite de explicațiile metodice în spiritul înnoitor al metoadelor care își fac locul pe încetul și la noi. Ni se dă o introducere luminoasă despre treptele psihologice (nu formale) reduse la trei: Introducerea, Tratarea și Încheierea.

În materie religioasă, d. Nisipeanu, este un tradiționalist. Istoriile biblice formează piatra unghiulară a educației morale religioase a copiilor noștri.

Dar aceste povestiri sunt redată într-o atmosferă de pitoresc sugestiv cu actualizări și concretizări de situații potrivite sufletului copilăresc. Această literatură religioasă e luată din scriitori și educatori emeriti.

Lecțiile pregătitoare din el. I-a sunt adevărate jocuri mintale în clasă: povestiri, cântece, jocuri, lucrări de mână, desen, în jurul aceleiași idei: un început de program pe baza „centrului de interes”. Autorii păstrează metoda cuvintelor normale, dar evo-

luată. Metoda Montessori-Deeroly la abecedar nu i-a captivat. Noutăți sugestive se cuprind la metoda gramaticii. Se pornește dela viața copiilor, dela lucrări manuale, jocuri, observații, desene, povestiri, iar nu dela niște exemple gata scoase și scrise.

Nu mai puține îndrumări în spirit creștător ni se oferă la metoda compunerilor.

E o lucrare care nu se poate rezuma într'o cronică de revistă. Noi dorim d-lui Nisipeanu puteri și timp ca să-și realizeze întregul program de practică în jurul școlii active. E de prisos să mai adaog că nu e îngăduit învățătorului să nu aibă această carte-îndreptar. Va fi pentru el o ușurare a muncii în școală și o plăcere a succesului.

ION G. SAVIN: *Biserica Română și noua ei organizare*. (De vânzare la Tipografia Cărilor Bisericești, București, la Fundația culturală „Principele Carol” și la autor pr. 20 lei. Autorul inspector general la Ministerul Cultelor și Artelor și preocupat de problemele ce-s de rezolvit în preajma legii de unificare a Bisericii ortodoxe.

De interes general pentru cetitorii laici ai Lamurei este capitoul ultim: „Activitatea culturală și socială a bisericii” în care autorul pledează pentru o renaștere spirituală și activ creștină prin biserică, așa cum sunt bisericile din Apus și așa cum a strălucit odată în trecutul neamului nostru.

O activitate extrabisericească s'a înfiripat în ultimile decenii și ea trebuie semnalată. După o statistică din 1919, avem peste 3000 de biblioteci parohiale în vechiul regat. „In 1920 existau numai la sate 123 de societăți cu scop de îndrumare religioasă și culturală a satelor înființate și conduse de preoți, unele din ele ajungând chiar să publice și să editeze singure cărți pentru luminaarea satelor”.

Revistele bisericești sporose mereu: In vechiul regat avem peste 11 foi.

Preoții în cooperatie: Numărul lor scade ca și al învățătorilor și asta e bine. După statistica din 1919, găsim totuși 508 preoți în fruntea băncilor, 125 la obștii și 56 la conducerea cooperativelor.

Societăți de caritate creștină: Avem peste 40 de societăți de ajutorare. Se numără și câteva farmacii parohiale.

Tot începuturi bune cari sporose dela un an la altul și prin acensea sunt pline de făgăduință.

□ □ □

LAMURA

CELE MAI NOI CĂRȚI PENTRU COPII

- I. G. Bratu și T. Castrișanu : Zâna cea mică*, povestiri și fabule pentru copii, cu ilustrații. (Editura Socec, prețul 15 lei).
- P. Dulfu : Răsbunarea Lenusei*, povestiri (în versuri) din viața copiilor. (Editura Cartea Românească, București, prețul 15 lei).
- Contesa de Segur* : Copiii cumiți, trad. Stefania Caragiale (Editura Ancora, București, prețul 40 lei).
- Lia Hârsu : Impărăția de zăpadă și alte povești pentru copii*. (București, editura Eminescu, Str. Parlamentului No. 2, prețul 20 lei).
- Florian Cristescu și I. G. Bratu : Șirag de mărgele*, povestiri și versuri pentru copii. (București, editura Socec, prețul 40 lei).
- Elena Farago : Ziarul unui motan*. (Editura Ancora, București, prețul 35 lei).
- Cady : Mica cerșetoare și alte povestiri pentru copii, cu ilustrații*. (Editura Eminescu, Str. Parlamentului No. 2 București).
- Alice Gabrielescu : Povestea lui Ursu*, cu ilustrații. (Editura Cartea Românească, București, prețul...).
- I. Lunčan : Străbunii mei*, Istorie în 5 tablouri. (Editura Cartea Românească, București, prețul...).
- Cleant (Spirescu) : Curtea babei Floarea*, poem hazliu pentru copii (idem, 40 lei).
- Renaud M. : Familia Bunescu*, poveste morală și amuzantă pentru copii (idem, prețul 20 lei).
- Gr. I. Popescu Băjenaru : Din țara basmelor*, cu ilustrații minunate (idem, prețul 80 lei).
- I. I. Ciorănescu : Povești în versuri pentru copii*.
Povești morale și hazlii, cu ilustrații (idem), pr. 80 lei.
A fost odată, carte pentru copii (idem), prețul 50 lei).
- Bașaria N. : Suflete de viteji*, povestiri din războiu (idem), pr. 65 lei.
- Ion Creangă : Povestea lui Harap Alb*, cu ilustrații colorate. (Edit. C. R.,) pr. 75 lei.
- Regina Maria : Povești pentru cei mai mici*, ilustrate de M. Teișanu.

